

Rubense Schone Vertelt

korte verhalen

Creative Commons - CC-BY-SA

Deze verhalen zijn het eerst verschenen op mijn blog: <https://ingridspersonal.blogspot.nl/> en vervolgens in omgekeerd chronologische volgorde in dit document opgenomen. De nieuwste verhalen staan dus vooraan.

Inhoud:

[Overdenkingen van een zwarte kater](#)

[Jeugdwinkel](#)

[Wintersportverhaal](#)

[Behoud van de sterrendiamanten](#)

[deel 1](#)

[deel 2](#)

[deel 3](#)

[deel 4](#)

[deel 5](#)

[deel 6](#)

[deel 7](#)

[deel 8](#)

[deel 9](#)

[Bestemming: groen](#)

[deel 1](#)

[deel 2](#)

[deel 3](#)

[deel 4](#)

[deel 5](#)

[deel 6](#)

[deel 7](#)

[Hoe de kerstman de kerstman werd](#)

[deel 1](#)

[deel 2](#)

[deel 3](#)

[deel 4](#)

[deel 5](#)

[deel 6](#)

[Karen Koffieboon vertelt](#)

[Herinneringen van een appel](#)

[121876](#)

[deel 1](#)

[deel 2](#)

[deel 3](#)

[deel 4](#)

[deel 5](#)

[deel 6](#)

[deel 7](#)

[deel 8](#)

[De Mythengang](#)

Overdenkingen van een zwarte kater

Hij zat zich te wassen in de ochtendzon. Terwijl hij naar buiten keek, liep een mens ineens naar de overkant van de straat. Wat dat toch was, snapte hij niet: hij verzorgde zijn mooie zwarte vacht toch zo goed. De witte kat van de overkant kon altijd wel op veel aandacht rekenen (maar toegegeven, ze was ook een schoonheid, vooral haar prachtige elegante staart vond hij erg mooi).

Hij sprong van de vensterbank af en ging op een zonnig plekje liggen op het tapijt. Hier had je als kat tenminste de ruimte om je uit te strekken. Behaaglijk soesde hij weg, terwijl zijn herinneringen hem terug voerden naar de tijd dat hij zelf nog een mens was geweest.

Het huisje in het bos waar hij gewoond had, was altijd een beetje gammel geweest en deed was sinister aan, zo verstopt onder de bomen. Altijd als hij terug kwam van kruiden zoeken, viel het hem weer op. En dan kon hij ook wel begrijpen waarom de mensen dachten dat hij kon toveren. Hij was ook een beetje raar, zo heel alleen in het bos wonend. En hij ook wel last van rare dingen, rare toevalstreffers en zo. Van die dingen waardoor je jezelf afvroeg of het wel toeval wezen kon.

Achteraf, nu hij als kat lekker ledig lag te liggen in de zon, wist hij dat hij inderdaad magisch talent gehad had; als hij het had kunnen ontwikkelen was hij misschien wel een nieuwe Merlijn geworden. Maar het had niet zo mogen zijn, en gedurende zijn hele menselijke leven was de bovennatuurlijke wereld zo doorzichtig voor hem geweest als een solide bakstenen muur. Hoe fanatiek de dorpelingen ook gevonden hadden dat hij een tovenaars was. Vervloekt zij die bangeriken die hem op de brandstapel gezet hadden, dacht hij boos. Sterven door levend verbranden was uiterst pijnlijk gebleken, en toen hij herboren was als kitten, had hij zichzelf gezworen om alles te doen wat hij kon om te voorkomen dat iemand datzelfde lot zou overkomen.

Alles met elkaar was zijn leven als kat nu zoveel beter dan zijn leven als mens ooit was geweest. Geen gammel lekkend hutje ver weg van iedereen, maar een comfortabel, goed gebouwd huis met een solide dak er op. En met die moderne centrale verwarming. Hoe heerlijk was het om tegen de radiator aan te kruipen!

Hij gaapte, rekte zich uit en sprong weer terug op de vensterbank om te kijken of de witte poes van de overkant misschien ook buiten was. Hij wou wel even een eindje met haar wandelen, ook al was ze bij leven een heuse heks geweest.

"Ik geloof wel in bijgeloof", zei Witje toen ze samen de straat uit liepen. "Tenslotte", ging ze verder, "had je als mens ooit kunnen bevroeden dat wij katten ooit mens zijn geweest? En dat je als kat terug zou komen?"

Nee, dacht hij bij zichzelf, dat had hij nooit vermoed. En dat zei hij ook. "Wist jij dat dan wel?", vroeg hij zijn witgevachte metgezel. "Nou, echt helemaal zeker weten kun je dat als mens natuurlijk niet", begon ze, "maar als goed opgeleide heks ging ik er wel van uit dat katten zeer intelligente wezens zijn."

"Maar wat moeten we nu dan met die kennis", antwoordde hij.

"Onze eerste taak als kat is om onze mens te ondersteunen. In tegenstelling tot wat veel mensen denken, bestaat toeval niet. Ze noemen het toeval, ongelukjes, maar in werkelijkheid is het het werk van bovennatuurlijke wezens waarvan ze het bestaan niet kunnen of willen weten. Enkel mensen die sterk genoeg zijn voor een grotere wereld zullen de mogelijkheid krijgen om haar te betreden. Daarom heb jij als mens nooit de kans gekregen om je magische talenten te ontwikkelen: je was er simpelweg nog niet klaar voor. Als je in dit kattenleven je best doet, kun je dat in je volgende mensenleven wel zijn."

Ze pauzeerde even om speels te meppen naar een voorbijfladderende vlinder, en vervolgens daarna haar uitleg: "Jij als zwarte kat hebt hier een extra belangrijke taak: je moet je mens begeleiden en voorkomen dat ze fouten maakt. En ondertussen moet je zelf ook het nodige leren, zodat je in je volgende mensenleven wijzer zult zijn dan je in je vorige even was."

Hij was onder de indruk, zowel van haar woorden als van de toekomst die ze hem boden.

"Alles is verklaarbaar", drong het tot hem door. De rare toevalstreffers die hem hadden achtervolgd, zijn positie als kruidendokter aan de rafelranden van de mensenmaatschappij, zijn terugkomen als zwarte kat. En hij nam zich voor om heel hard zijn best te doen om te leren, om klaar te zijn voor zijn volgende mensenleven. .

"Hoe bescherm ik mijn mens dan tegen fouten?", vroeg hij aan Witje. "Hoe weet ik dat ze er een maken gaat?"

"Soms weet je dat niet", antwoordde ze. "Maar soms voel je dat, diep in je botten. Het is een kwestie van instinct, katteninstinct. Je moet dan al je kattentrucjes inzetten: haar voor de voeten lopen zodat ze ergens niet kan komen, haar aandacht afleiden door vervelend te mauwen of iets van de tafel te gooien, noem het maar op."

Ineens moest hij denken aan een van de laatste keren dat hij als mens in het dorp was geweest. De rode kater van de dominee had hem voor de voeten gelopen. Hij vertelde het aan Witje. "Was dat dan ook een kwestie van instinct?", vroeg hij.

"Nou, met alleen die informatie weet ik dat natuurlijk niet, maar denk eens na: wat was je aan het doen, waar ging je heen?"

Hij was een poosje stil terwijl hij naar een rondhuppende mus lag te turen.

En toen kwamen de herinneringen met volle kracht bovendrijven. Het steegje waar hij gelopen had, de horde mensen die achter hem aan had gezeten, hem beschuldigend van de dood van twee koeien van een boer die even buiten het dorp woonde. Twee doden waar hij niets mee te maken had, maar waar hij als rariteit toch de schuld van had gekregen. Als de rode kater hem niet voor de voeten gelopen had, hadden ze hem te pakken gekregen. Uiteindelijk was hij toch op de brandstapel terecht gekomen, maar die kat had gedaan wat hij kon om dat te voorkomen.

In zijn volgende leven moest hij zeker weten meer aandacht besteden aan dergelijke kleine zaken.

Nu weet ik dat ik als kat mezelf kan zijn, kats kan zijn, dacht hij bij zichzelf toen hij afscheid genomen had van Witje en weer thuis in de vensterbank lekker ledig lag te wezen. Dat ik mijn instinct mag en zelfs moet volgen. Zouden mensen ook zulke instincten hebben? Witje zei dat ik later misschien wel terug kom als mens. Zou ik dat instinct dan mee kunnen nemen? Ze zei toch niet voor niets dat ik nu mijn best moet doen om veel te leren, dat zal ik toch ergens mee moeten kunnen nemen?

Gaandeweg werd hij steeds enthousiaster, en toen zijn mens thuis kwam, sprong hij energiek op om haar al kopjes gevend te begroeten en even later bij haar op schoot te kruipen.

Hij begon te spinnen toen ze hem zachtjes over de kop krabde.

Ineens realiseerde hij zich hoeveel hij van zijn mens hield. Ergens wist hij altijd al wel dat hij het als huiskat goed getroffen had, maar nu drong het pas echt goed tot hem door. Hij hield van zijn mens, van die groene ogen die geamuseerd naar hem keken als hij als een kitten speelde tot aan de lange slanke vingers die hem zo zalig over zijn kop konden kieuwelen. En hij voelde ineens de sterke drang om haar te beschermen. Niet eens om zelf een goed volgend mensenleven te verdienen, maar simpelweg omdat hij om haar gaf. Hij knipperde met zijn ogen en keek haar aan. "Mauw", zei hij op zijn liefst.

Jammer dat mensen geen kats spraken. Hij kon helemaal niet zeggen hoeveel hij van haar hield. Hij zou het moeten tonen door zich er naar te gedragen, en dan kon hij enkel maar hopen dat ze het snappen zou.

Jeugdwinkel

De bel klingelde.

Nieuwsgierig keek de verkoper op van zijn toonbank om te zien wie er binnenkomt.

"Goh, wat een leuk winkeltje!", zei een ouder vrouwtje die achter een rollator voorzichtig naar binnen schuifelde. "Het lijkt wel een ouderwetse kruidenier!"

"Dank u wel voor het compliment, mevrouw", antwoordde de verkoper, "en welkom in Jeugdwinkel Rimpelvrij. Waar kan ik u mee helpen?"

De mevrouw keek even rond, aarzelde.

"Zegt u het maar, mevrouw, ze komen hier uit alle lagen van de bevolking."

Ze giechelde als een jong meisje, en even zag je duidelijk welk een schoonheid ze moest zijn geweest.

"Eigenlijk was ik op zoek naar, ehh, nou ja, ehheh", aarzelde.

Begrijpend glimlachte de verkoper. Zijn producten waren ook nog wel erg nieuw, maar effectief waren ze wel. "Leve de wetenschap die dit allemaal mogelijk maakt", dacht hij bij zichzelf.

"U bent nog zo jong, u begrijpt het misschien niet, maar ik zou zo graag wat soepeler zijn", maakte het oude vrouwtje uiteindelijk haar zin af.

De verkoper kuchte om haar te onderbreken.

"Eigenlijk ben ik 85 jaar, mevrouw. Maar ik heb zelf ook een kuur gedaan, vandaar dat ik fysiek 25 ben.", legde hij uit. "En wat een verschil!", ging hij juichend verder, "geen artritis, geen moeizaam bijhouden van alle veranderingen om ons heen, soepel de trappen op en af zonder pijn in je knieën, zomaar even een gevallen tablet van de grond oprapen, het kan ineens allemaal weer!"

"Ja ehheh ja, dat klinkt goed. Dat is het eigenlijk precies", zei het oude vrouwtje. "Dat wil ik ook, en ik heb gespaard en ehheh, ja ehheh, ik hoopte eigenlijk dat ik me een paar jaar jonger zou kunnen veroorloven."

"Nou, daar kunnen we vast wel voor zorgen", reageerde de verkoper begripvol. Hij legde uit dat het een tweemaandelijks kuur betrof van pillen die ze elke dag moest slikken. En hij mocht het haar niet zomaar meegeven, ze moest eerst een briefje van haar huisarts laten zien. Als de kuur eenmaal afgelopen was, zouden alle cellen in haar lichaam verjongd zijn, en vanaf dan zou ze weer gewoon normaal verouderen als ieder ander.

Het oude vrouwtje keek wat twijfelend. "En wat kost dat dan allemaal?"

"Nou, de 25 kost 439 allor, de 21 is 459 allor, en de 18 is momenteel in de aanbieding voor slechts 229 allor."

"Oh, 229 allor kan ik betalen!", riep het vrouwtje verheugd. "Maar is 18 jaar niet een beetje erg jong?"

"Om u de waarheid te zeggen: ja inderdaad. Daarom is het ook in de reclame, het wordt lang niet zo goed verkocht als de andere leeftijden. De 21 is het populairst, daarna de 25 en de 29 en daarna op grote afstand de 18 pas."

"Maar als de kuur af is, verouder ik weer gewoon zoals normaal? Ik ga dan niet pardoes ineens terug naar nu?"

"Nee mevrouw, als u eenmaal verjongd bent, wordt u weer gewoon ouder net zoals de eerste keer dat u 18 was."

Even was het vrouwtje stil. Ze vond het toch wel een grote beslissing.

Tenslotte hakte ze de knoop door.

"Doet u mij maar een kuurtje 18", besloot ze.

De verkoper pakte haar bestelling in, en nadat ze afgerekend had stopte ze het kostbare pakje in het mandje van haar rollator, om even later voorzichtig de winkel weer uit te schuifelen.

Er zat wel een zekere symmetrie in, bedacht ze. Nu was ze 81, over twee maanden zou ze 18 zijn. Jong genoeg om weer te gaan studeren. Misschien kon ze bejaardenverzorger worden, of verpleger of zo. Ze wist nu uit eigen ervaring was het was om gebrekkig te zijn en dagelijks pijn te hebben.

Als ze éénmaal weer jong was, ging ze beslist wat met die ervaring doen.

Maar ze zou ook genieten. Genieten van haar jonge lijf, van soepel trappen op en af rennen, van hele middagen wandelen in het bos en van moeiteloos een gevallen pen van de grond oprapen, en van alle dingen die vrouwen nu mochten die zij nooit mocht toen ze nog jong was.

Wintersportverhaal

De weide van wit van de sneeuw. Stiekem vroeg hij zich af of er boven op de bergtop een Heidi woonde, met haar grootvader. Nu hij voor het eerst in winters Zwitserland was, vond hij het nogal wat voor zo'n oude baas om bovenop een alp te wonen, maar als je er al je hele leven woonde wist je natuurlijk niet beter. Terugdenkend aan de vele middagen dat hij het verhaal had zitten voorlezen aan zijn zieke zus, veronderstelde hij wel dat het een schamel leven geweest moest zijn. In ieder geval zouden Heidi en haar grootvader beter kunnen skieën dan hij. De eerste paar lessen waren geen succes geweest en hij had het maar opgegeven. Volgend jaar ging hij wel naar de Riviéra of zo.

Hij vroeg zich af waarom hij altijd opgaf. Opgeven liep als een rode draad door zijn doelloze leven. Het enige waar hij keihard voor gevochten had, was het leven van zijn zus, zijn lieve Marie. Trouw had hij aan haar bed gezeten, met zijn negen jaren wist hij heel goed hoeveel hij om haar gaf en hoeveel juist de kleine dingen voor haar betekenden. Een verse kop thee, een koud kompres voor haar koortsige voorhoofd, haar voorlezen of simpelweg zijn huiswerk maken. De namen van de landen samen opzoeken op de wereldbol die vader hen cadeau gedaan had, en fantaseren hoe het daar zou zijn, welke feesten ze daar zouden vieren, welke taal ze zouden spreken en wat ze leuk en niet leuk zouden vinden. Ooit zouden ze er samen naartoe.

Niks te doen. Niksniksniksniks. Aan de koffie na het ontbijt terwijl zijn reisgenoten op de piste stonden. Of anders er naartoe onderweg waren met die vreselijke stoeltjeslift. Hij verveelde zich en speelde gedachtenloos met het koekje dat bij zijn koffie zat. Misschien moest hij over zijn zieke zus gaan schrijven. Gewoon voor zichzelf, en over dat alles wat hij gedaan had voor haar toch niet had kunnen voorkomen dat ze dood ging. Doorzetten was zinloos, had hij toen geleerd, maar vaak dacht hij dat dat misschien wel niet klopte. Als hij alles uit zijn hoofd kon krijgen, kwam hij daar misschien wel vanaf. En bovendien had hij nu toch niets beters te doen.

Nadat zijn koffie op was, toog hij de kou in naar het enige winkeltje in dit kleine alpendorp, om potloden en een schrift te kopen. De dagen er op kon men hem naarstig bezig zien, het potlood als een levend wezen over het papier dansend, terwijl hij met zijn gedachten in die slaapkamer was, duitse woordjes repeterend terwijl zijn zuster sliep, de gordijnen gesloten tegen de schelle middagzon. Wat zou hij niet geven voor nog één laatste gesprek met haar!

De rust werd ruw verstoord toen zijn reisgenoten terug kwamen van de piste. Sjaals en wanten vlogen her- en derwaarts toen ze neerploften en om glühwein vroegen. Flink veel, want ze wilden graag dronken worden. Opeens kwam hem dat zinloos voor, en hij verkoos

het gezelschap van zijn zuster, ofschoon zij nu nog enkel bestond in de woorden die hij aan het goedkope schriftje had toevertrouwd. Hij mompelde een excuus en vertrok naar zijn kamer.

Nee, wintersport was niks voor hem. Oh zeker, het was een mooi land, net een levende kerstkaart, maar skieën was niks voor hem, en après-ski ook niet echt. Het gaf hem een gevoel van weglopen voor zichzelf. De anderen zouden dat niet snappen, die dachten simpelweg aan lol maken. Maar hun definitie van lol kwam toch niet echt overeen met het zijne. Nee, volgend jaar bleef hij wel mooi thuis.

Het begon weer te sneeuwen en een poosje zat hij te staren naar het neerdwarrelende wit. In het echt leek sneeuw meer op watten dan op de mooie zeskantige kunstwerken die je onder de microscoop zag. Gelukkig gingen ze morgen terug naar huis, en vol verwachting keek hij uit naar zijn straat, zijn voordeur, zijn woonkamer, zijn oude koffiemok en zijn bed. Hij hoefde alleen vandaag nog maar door te komen en dan was het achter de rug. En hij was er ook wel klaar mee, eigenlijk. Wel zou hij het schriftje meenemen naar huis, en hij beloofde zichzelf om elke avond voor het slapen gaan aan zijn zuster te schrijven. Wie weet was ze nu wel een engel en zou ze in zijn dromen terugschrijven.

Behoud van de sterrendiamanten

deel 1

"Je moet vooral letten op de glinstering!", zei hij geïrriteerd. "Deze edelstenen komen van de andere werelden, voorbij onze eigen dimensie. Silmana heeft ze meegenomen door de sterrenpoort. Hij zegt dat de grond daar bezaaid ligt met deze schattige glimmertjes. Ik moet metéén denken aan de oude verhalen van conquistadores over El Dorado, wat zou ik de ontdekking van zo'n zeldzaamheid graag op mijn naam schrijven!". Zijn vrouw schudde meewarig haar hoofd en antwoordde rustig: "Maar wat als dit inderdaad óók zo'n mythisch en onvindbaar El Dorado blijkt te zijn? Die Silmana lijkt een louche en onbetrouwbaar figuur. Vind je niet dat we op zijn minst professor Fonda een kijkje moeten laten nemen? Samen met een paar van zijn collega's, en assistenten?"

Ontevreden grommend richtte hij zich weer op de bestudering van de edelstenen op zijn bureau. Even later keek hij weer op. "Wat ik me afvraag", zei Kodiko kwaad en ruziezoekerig tegen zijn vrouw, "is hoe jij zo'n achterdochtig stuk vreten geworden bent. Vroeger was je zo'n lief meisje. Silmana heeft ons goed gediend en veel van onze rijkdom hebben we aan hém te danken, vrouw." Hij draaide zich om, schonk zichzelf nog een kop koffie in en hervatte zijn bestudering van de geheimzinnige sterrendiamanten. Niemand wist hoe ze gemaakt of ontstaan waren, en de atomaire samenstelling en kristalstructuur van de stenen zette zelfs de grootste geleerden voor een raadsel. Niettemin was dat ook hun grootste kracht: ze waren zeldzaam, afkomstig uit die geheimzinnige andere dimensie waar niets over bekend was en werkelijk schitterend om te zien. En als dingen waardevol waren, wou hij er best wat winst op maken.

Een verdieping hoger keek zijn vrouw Latoko met betraande ogen in de spiegel. Ze had een hekel aan de ruzies met haar man, maar de situatie was zoals ze was en ze had haar keuzes maar te dragen. Waar was de tijd van jong en verliefd gebleven?

"Misschien moest ik eens met de professor gaan praten", dacht ze bij zichzelf. De professor was een lieve man; hij had altijd een lekker kopje koffie en een luisterend oor voor haar. Ze veegde de tranen weg, werkte haar make-up bij en knipte haar tasje dicht. Geruisloos liep ze de met dikke vloerkleden beklede trappen af, om de professor om raad te vragen.

deel 2

"Het handschrift ziet er authentiek uit", zei professor Fonda mompelend terwijl hij door een vergrootglas tuurde, "maar het perkament lijkt veel nieuwer dan de andere voorwerpen die

we opgegraven hebben. Er lijkt een gerede kans dat dit een vervalsing is en het moet nader onderzocht worden." Verstoord keek de professor even later op van zijn vergrootglas toen er op de deur geklopt werd.

"Binnen!"

De deur ging open en Latoko kwam binnen. "Welkom, welkom, ga zitten!", riep de professor verheugd. "Wil je koffie? En hoe is het met je man?". Latoko zuchtte en zei dat ze om hem juist hier was. "Hij heeft samen met die griezel van een Silmana een grote voorraad buitenaardse edelstenen gevonden, sterrendiamanten noemen ze ze. Of eigenlijk is Silmana degene die ze gevonden heeft en ze door de sterrenpoort heen mee hierheen neemt. Kodiko is zelf nog nooit naar de andere kant gereisd maar verhandelt ze hier wel. Hij wil niets weten van onderzoek ter plekke, maar we weten niets van die sterrenstenen, hoe ze ontstaan of wat dan ook! Daarom ben ik nu zonder mijn mans medeweten hier."

De professor overhandigde haar een kop koffie. Ze zag er angstig en ongerust uit in dat zomerse niemendalletje van haar (en dat haar wel heel goed stond, voegde een stem in zijn achterhoofd daar aan toe). Voor de zoveelste keer verbaasde het hem dat een vrouw als zij verbonden was aan een man als Kodiko. Ze pasten totaal niet bij elkaar en hij kon zich niet voorstellen wat het was dat hen in elkaar aangetrokken had.

Als natuurliefhebber hoorde Latoko met haar groene vingers thuis in het bos, kruiden zoekend onder het groene bladerdak. Of misschien op een archeologische opgraving, voorzichtig met haar vingers het zand van oud aardewerk vegend. In ieder geval niet in die grauwe steenklomp dat haar man een huis noemde, terwijl ze pogingen deed om de stadse mevrouw van goede komaf te zijn en braaf de mode te volgen.

Zijn gedachten keerden terug naar het gesprek. Latokos onrust klonk als gefladder van elfenvleugels door in haar stem. "Ik zou het toch héél erg op prijs stellen als u kans zou zien om hier onderzoek aan te wijden, want er klopt ergens iets niet. Silmana houdt informatie achter!". Als een vlinder die uit zijn cocon kruipt, werden haar ware gevoelens over deze hele zaak zichtbaar op haar gezicht. De professor zag ergernis, frustratie, angst, haat en woede elkaar afwisselen.

"Ik heb van sterrendiamanten gehoord", zei de professor, "en ik ken wel een paar collega's die staan te trappelen om ze nader te onderzoeken. Zelf ben ik ook wel erg geïnteresseerd in de landen en culturen achter de sterrenpoort, moet ik bekennen. Ik zal eens een balletje opgooien tijdens de vrijmibo morgen, en dan hoor je wel wat er uit komt". Hij schonk nog een kopje koffie in voor hen beiden en ze praatten nog wat over koetjes en kalfjes voordat Latoko terugging naar huis.

deel 3

Geïnteresseerd nipte professor Fonda van zijn koffie en ging het hele verhaal in gedachten nog eens na. Dat onderzoek van die sterrendiamanten leek hem wel wat, zijn huidige werkzaamheden konden wel een poosje wachten tot hij terug was van een expeditie. Hij moest morgen die oude van Vliet eens vragen, die was even nieuwsgierig als hij naar de sterrenpoort en de sterrendiamanten, en had bovendien een jonge, sterke en slimme assistent die de klus zeker weten aankon. En hij moest voordat hij wegging ook nog maar eens een bezoekje brengen aan de schietbaan. Latoko's opmerking dat die Silmana zaken achterhiel, en in het algemeen een louche sujet leek, zinde hem niet. Dergelijke zaken voelde ze over het algemeen goed aan en hij had door de jaren heen groot vertrouwen ontwikkeld in haar oordeel. Het was verstandig om op alle eventualiteiten voorbereid te zijn.

Die avond zat Latoko als een toonbeeld van welopgevoedheid naast het haardvuur te frivolitèën terwijl haar man brieven zat te schrijven. Het viel haar op dat het kennelijk niet wou vloten, de pen bleef vaak werkeloos in de lucht hangen. Maar ze piekerde er niet over om haar man bij te staan na de ruzie van eerder die dag. "Hij is vast bezig met een brief aan Silmana, laat hem maar ploeteren", dacht ze bij zichzelf. Ze wijdde haar aandacht weer aan haar handwerkje en deed alsof ze niets gezien had van zijn moeilijkheden.

De brief waar Kodiko aan werkte wou inderdaad niet vloten. Silmana als tussenhandelaar zat hem dwars, hij zou liever zaken doen met de leveranciers achter de sterrenpoort. Want hij was tot de conclusie gekomen dat zijn vrouw gelijk had: Silmana was een louche sujet waar je misschien beter maar niet al te veel mee te maken kon hebben. Haar suggestie om de professor er op af te sturen had hij weggewuifd maar ondertussen stiekem wel een goed idee gevonden. Die ouwe graver was vast zo nieuwsgierig dat hij meteen stond te springen om te gaan, en dan kon hij gelijk mooi een brief van Kodiko meenemen naar wie het dan ook was die over de sterrendiamanten ging. Het idee om zelf te gaan, kwam niet in Kodiko op: hij hechtte daarvoor net te veel waarde aan alle comfort om hem heen.

deel 4

"Zo!", zei professor Fonda tegen iedereen, "volgens mij hebben we nu alles. Heeft iedereen het noodzakelijke ingepakt? Ja? Mooi, dan kunnen we gaan. Op naar de sterrenpoort!", sprak hij terwijl hij zijn rugzak op zijn rug hees. Verbaasd keek hij om toen zijn twee mede-expeditieleden begonnen te klappen. Die reactie op zijn toch wel erg magere aanmoedingspreek had hij niet verwacht. Maar kennelijk was de magie van het onbekende achter de sterrenpoort sterk genoeg om ook hen te betoveren.

Hij liep de trap op en bleef op het podium vlak voor de poort nog even staan. Na nog één blik achterom naar Kodiko en Latoko richtte hij zijn aandacht op de paarse schemering voor hem waar Silmana al in verdween. Met een mengeling van angst en nieuwsgierigheid ging hij Silmana achterna naar het onbekende.

De paarse schemering in de poort was desoriënterend en drukkend en professor Fonda was blij dat hij na een lange minuut kon afstappen. Hij stond in een groot gebouw, kennelijk was de poort ook hier in een groot gebouw gebouwd. Of was het gebouw om de poort heen gebouwd. Om de poort te beschermen? Om de toegang te kunnen controleren? De poort begon achter hem luid te zoemen, en hij liep gauw de trap af om plaats te maken voor van Vliet en zich bij Silmana te voegen. Hij was het inmiddels volledig eens met Latoko's oordeel dat Silmana een louche sujet leek. Aan de andere kant moest hij toegeven dat Silmana in zijn leven weinig keuze gehad had en toch net als ieder ander eten en spullen moest kunnen kopen. De jonge idealist in de professors hoofd vroeg zich af hoeveel Silmanas er rondliepen in de bendes straatkinderen thuis, en hoeveel daarvan gered konden worden van een uitzichtloos lot als huurling. Hij schrok op uit zijn mijmering toen Silmana zijn stem verhief.

"De plaatselijke bevolking is heel vriendelijk", legde Silmana uit, "maar de tussenhandelaren die de sterrendiamanten verhandelen zijn keihard, en vaak onderdeel van de maffia. Met hen moet je uitkijken, zij geloven enkel in het recht van de sterkste." Met een veelbetekenende blik op de professor liep Silmana een eindje opzij en de professor volgde hem.

"Luister, professor, ik weet dat u geen hoge pet van mij op heeft. En terecht, want uw enige kennis over mij komt van Kodiko. Maar het is goed dat u en uw expeditie meegegaan zijn, want er zijn hier een hoop dingen verschrikkelijk mis en we kunnen goede wetenschappers goed gebruiken."

"Nou, ach, eh", begon de professor hikkend, "ik ben hier voor wetenschappelijke studie, niet om maatschappelijke problemen op te lossen. "

"Wetenschappelijke studie en de bijbehorende publicatie is juist wat nodig is", antwoordde Silmana fel, "want die sterrendiamanten zijn geen mineralen, maar levende wezens in gekristalliseerde vorm. Dénkende wezens, bewúste wezens, waar je mee kunt praten en lachen en debatteren en alles. U zult het straks wel zien.

Professor Fonda bleef geschokt achter. Levende wezens in kristalvorm? Dat zette niet alleen zijn ideeën over wat wel en niet leven is op zijn kop, maar riekte ook naar slavernij. Wat was er nou precies aan de hand? Door de geheimzinnigheid was hij op zijn hoede en door de opmerkingen van Silmana wist hij niet helemaal meer wat hij aan die man had en was hij danig van zijn stuk gebracht.

"Oké mensen!", riep Silmana tegen de hele groep wetenschappers, "zo meteen, achter die deur, zullen jullie je eerste glimp opvangen van deze wereld en haar bewoners. Wees voorzichtig: er gelden hier andere regels dan thuis en zelfs de natuurwetten werken hier anders. En wees vooral op je hoede voor de magie: dat hebben we thuis niet dus je hebt geen idee wat het doet, kan, en wat de risico's zijn." Met die woorden stapte Silmana resoluut de deur door en de expeditieleden dromden gretig achter hem aan, nog nieuwsgieriger geworden dan ze al waren door Silmanas opmerkingen over andere natuurwetten en magie.

deel 5

Hij wist niet wat hij zag, en daarom stond professor Fonda met open mond en grote ogen te staren. "Sodeju, werkelijk zeg, sodeju", hoorde hij de jonge van Vliet naast hem vol verbazing mompelen. En wát een magnifiek gezicht was het!

Ze stonden in een grote hal, een soort foyer, met aan de ene kant een serie balies en aan de andere kant hoge ramen en glazen deuren die uitkwamen op wat een grote tuin leek. Vreemd vertrouwde wezens krioelden door elkaar, bezig met wie-weet-wat, en sterrendiamanten zweefden door de lucht terwijl ze glinsterend fonkelende stof uitstrooiden. Professor Fonda wist niet waar hij moest beginnen met kijken, maar na een ogenblik begonnen hem toch dingen op te vallen.

Voor een balie stonden twee rendieren met rode neuzen op luide toon te redetwisten met het peperkoekmannetje dat achter die balie hulpeloos met een vel papier stond te zwaaien. Een balie verderop zweefden een stel elfjes die bezig waren met het invullen van een stapel formulieren, hun fragiele vleugeltjes glinsterend in het licht van de enorme kerstboom die in het midden van de hal vrolijk kerstliedjes stond te zingen. Een grote zwerm rood-witte snoepstokken hinkelde over het grasveld buiten terwijl ze onder elkaar vrolijk kwetterden. Terwijl hij naar ze stond te kijken, veranderden de twee elfjes pardoes in sterrendiamanten en scheerden door één van de deuren naar buiten over de snoepstokken heen, waar de snoepstokken zo van schrokken dat ze pardoes alle kanten uit hinkelden. Het was net een troep mussen, vond professor Fonda.

"Silmana had gelijk", dacht de professor, "het zijn inderdaad levende wezens. Elfjes nog wel!". Iemand naast hem porde hem in de zij.

"Wat een kerstige boel hier, niet?", zei de jonge van Vliet met een lyrische uitdrukking op zijn gezicht. "Is het niet geweldig!".

"Ja, zag je net ook hoe die twee elfjes ginder pardoes in sterrendiamanten veranderden?", vroeg professor Fonda.

"Ja, man! Zouden die sterrendiamanten die bij ons thuis verkocht worden ook elfjes zijn? En kunnen ze dan nog wel terug veranderen, of zitten ze opgesloten?". De lyrische uitdrukking op het gezicht van de jonge van Vliet was verdwenen en had plaatsgemaakt voor een bezorgde uitdrukking. "We hebben hier in elk geval een hoop te doen, en thuis straks ook, want dat kan natuurlijk niet zomaar.", besloot de jonge van Vliet strijdlustig.

deel 6

Buiten de deur volgde het gezelschap Silmana naar een rustig hoekje van de tuin, waar ze eventuele af luisteraars van verre konden zien aankomen. "Heren", begon Silmana, "zoals u wellicht al gezien hebt, hebben wij veel te doen met betrekking tot de elfen oftewel sterrendiamanten. Aangezien u drieën wetenschappers bent, en dus geen handelsbelangen hebt, neem ik nu het risico om u te vertrouwen", ging Silmana op zachte toon verder.

"Een sterrendiamant is één van de vele vormen van de elfen die hier wonen. Het gaat hier om bewuste, denkende, aanspreekbare wezens met een eigen wil en een eigen mening. Het is verkeerd om hen te verhandelen alsof zij dieren of dingen zijn. Een aantal van ons is in de handelsketen geïnfiltreerd en met uw hulp hopen wij die handel op te kunnen rollen. Om ook aan deze zijde hulp te kunnen hebben en bieden, heb ik een audiëntie geregeld met het staatshoofd hier. Over tien minuten worden we opgehaald op het plein hier recht tegenover en dan ..."

"Wacht even!", onderbrak de oude van Vliet, " 'We'? Wie zijn die 'we' eigenlijk? En wat hebben zij met ons onderzoek te maken? Ik wil wel wat meer van deze slangenkuil weten voor ik verder ga." Professor Fonda knikte instemmend, daar was hij ook wel benieuwd naar. Er was hier van alles aan de hand waar zij totaal niets van wisten en wat voor hun onderzoek van belang kon zijn.

"Terechte vraag", vond Silmana, "ik zal onderweg alles uit de doeken doen, ik hoor ons vervoer al aankomen. Voorlopig kunt u er van op aan dat ik met lijf en leden garant sta voor uw welzijn". Enigszins gerustgesteld luisterde professor Fonda, maar hoorde niets, behalve het zachte tinkelen van belletjes ver weg dat langzaam dichterbij leek te komen.

"Ik hoor niets", zei hij.

"Hooft u die belletjes?"

"Ja, maar wat hebben die belletjes..."

"Dat is ons vervoer. Kijk daar in de lucht".

En Silmana wees naar de horizon, waar een klein stipje langzaam groter werd, en uiteindelijk de vorm aannam van een heuse arrenslee met rendieren.

De arrenslee landde, en de professor zag dat hij leeg was. Er waren comfortabel uitzieende banken waar ze op konden zitten, en achteraan was een grote bak waar kennelijk op kerstavond de grote zak met pakjes in vervoerd werd. Even voelde hij zich weer een kind, die aan de hand van zijn moeder bij het warenhuis in de rij stond voor een ontmoeting met de kerstman. Het zag er echt naar uit dat dat onbekende staatshoofd de kerstman kon wezen, al was dat natuurlijk ongelooflijk. Maar in de korte tijd die hij nu op deze wereld was, had hij aan de lopende band ongelooflijke dingen gezien.

Silmana nam hen mee om met de rendieren kennis te maken. Hij stelde ze alle negen voor (zelfs de namen van de rendieren klopten precies, bedacht de professor opgewonden) en

één voor één negen ze het hoofd ter begroeting. "Prettig kennis te maken", sprak de voorste, die voorgesteld was als Rudolf en net zo'n rode lichtgevende neus had als in de kerstliedjes. "Als u in de slee stapt, brengen wij u naar het hoofdkwartier. Gelieve wel de gordels vast te maken, want we zullen hoog en snel vliegen en als u uit de slee valt, kunnen we niet vlug genoeg bij u zijn om u op te vangen voor u te pletter valt". Ze klauterden in de slee en vertrokken meteen met een flinke vaart.

deel 7

De drie wetenschappers keken gefascineerd hoe land en zee onder hen voorbij vlogen terwijl de slee stug op koers bleef naar het noorderlicht. Kennelijk was het hoofdkwartier op de noordpool, weer net als in de kerstliedjes. "Goh", zei professor Fonda, "alles is tot dusver precies als in de kerstliedjes, zou dat hoofdkwartier dan bestaan uit enorme speelgoedfabrieken?". Silmana lachte vrolijk en zei dat ze dat wel zien zouden als ze er waren.

Professor Fonda bekeek Silmana nu met heel andere ogen. Ze hadden een poos naar zijn uitleg zitten luisteren, en ze hadden de bewijzen gezien die Silmana tot dusver verzameld had. Alles met elkaar waren ze nu wel overtuigd van zijn goede bedoelingen. Dat ze zelfs de beurs voor hun onderzoek aan bemoeienissen van Silmanas ministerie te danken hadden, had helemaal de deur dicht gedaan.

Intussen wisten ze wel meer van de situatie. Het bleek dat de handel in sterrendiamanten aan deze zijde van de poort voornamelijk liep via de georganiseerde misdaad, die sterrendiamanten door de poort smokkelde om ze aan de andere zijde via onwetende juweliers zoals Kodiko te verkopen.

Omdat Silmana politierechercheur was, was hij zo bij de zaak betrokken geraakt. Handel in elfen was niet bepaald de mensenhandel waar Silmana gewoonlijk bij betrokken was, maar vanwege de enorme bedragen die er in deze handel omgingen, werd zijn ervaring bijzonder op prijs gesteld door de undercover agenten die al aanwezig waren op Kerstania. Het onderzoek van de wetenschappers was door Silmana met vreugde begroet: de mensen moesten weten wat er gebeurde omdat de wetten over mensenhandel enkel over mensen ging en niet over elfen of andere bewuste wezens waarvan de mensen niet wisten dat ze bestonden. Dat detail maakte dat de handel in sterrendiamanten volledig legaal was, en dus ook dat politie en justitie eigenlijk maar weinig konden doen, ook al was dit overduidelijk niet in de haak. En daar kwamen de wetenschappers in beeld: mits juist aangepakt konden hun onderzoeken en publicaties helpen de mensen te overtuigen van de verkeerdheid van dit alles.

Een slangenkuil was het, dacht professor Fonda. Dat had die oude van Vliet goed gezien tijdens dat gesprekje op het plein. Ze zouden hun onderzoek met plezier doen en met

vreugde openbaar maken als dat ervoor kon zorgen dat iedereen hier rechtvaardig behandeld werd. Eerst en vooral moesten ze wetenschappelijk bewijzen dat de wezens hier bewust waren, en denkend, en konden organiseren, en alles. Het tafereel met de balies in de aankomsthal suggereerde alvast een uitgebreide bureaucratie, en dat betekende toch een samenleving met een hoge organisatiegraad. Daarom hadden ze hier net zo goed recht op mensenrechten als ieder ander, vond de professor. Al moest je die dan natuurlijk wel anders noemen.

Het landschap onder hen was intussen wit geworden en de lucht koud. De rendieren zetten de daling in en voorzichtig landde de slee op wat er uitzag als een klein vliegveld, compleet met landingsbaan en verkeerstoren. Voor een klein gebouwtje kwamen ze tot stilstand. Daarachter was een uitgestrekte stad zichtbaar. Ze stapten uit en een sterrendiamant kwam hun kant op zoemen en bleef stil hangen voor het gezicht van professor Fonda. Intuïtief stak hij zijn vlakke hand uit, en met een tinkelend plofje veranderde de sterrendiamant in de kleinste elf die hij hier tot dusver gezien had. Het was een vrouwelijk exemplaar en ze ging koket op zijn hand zitten.

"Dag heren", kwetterde de elf terwijl ze knipoogde naar de professor. Ze deed de professor tegelijkertijd aan Betty Boop en aan Tinkelbel denken en even was hij de lieflijke Latoko volledig vergeten. "Ik ben Rika. Welkom op Kerstania!". Met een tinkel was ze verdwenen, om even later op menselijke grootte voor hen te staan. "Zo", zei ze vrolijk terwijl ze voor hen uitliep naar een door yaks getrokken koets, "deze grootte vinden jullie vast prettiger. "

Ze bracht hen uiteindelijk naar een comfortabel ingerichte zitkamer waar het haardvuur lustig brandde. Een schenkan en kopjes stonden naast een schaal koekjes op tafel, de kan bleek warme chocolademelk te bevatten. De jonge van Vliet bromde goedkeurend en schonk alvast drie kopjes in voor hen. Het laatste deel van de reis was toch wel wat koud geweest. "HO HO HO!", hoorden ze even later een stem in de gang lachen. "Jullie hebben je alvast maar ingeschonken! Heel goed, heel goed. Voel je op je gemak bij ons!". Ze keken om en een gezette figuur in rood-witte kleding stond op de drempel. De Kerstman!

deel 8

Het was hem echt, de Kerstman. Professor Fonda en beide van Vlieten zaten een moment stil te staren. Na alles wat ze gezien hadden zou het geen verrassing meer mogen zijn, maar dat de Kerstman echt bestond na jaren geloofd te hebben dat hij niet bestond, was toch wel iets waar ze alle drie even stil van waren.

Achter de Kerstman dribbelde een vrouw de kamer in die kennelijk zijn vrouw was.

"Oh goed zo", zei ze, "jullie hebben al ingeschonken! "

"Jij ook een kopje, lieverd?", voegde ze er tegen haar man aan toe terwijl ze twee kopjes chocolademelk inschonk. Met een zucht plofte de Kerstman neer in een luie stoel en nam glimlachend het kopje aan van zijn vrouw.

"Mijn excuses dat ik jullie niet zelf kon ophalen, maar het is hier nogal hectisch momenteel: één van onze servers is gecrasht waardoor we nu bijna een kwart van de lijsten met lieve en stoute kinderen kwijt zijn. Onze IT-elfen zijn bezig een back-up van vannacht terug te zetten, dus het komt wel goed, maar het tijdverlies is een probleem want we liepen al achter. En kerst kun je niet even een paar weken verschuiven. De kinderen op aarde rekenen op ons."

"Geen probleem, geen probleem", zei de oude van Vliet, "we vinden het al een hele eer dat we überhaupt mogen komen. En eerlijk gezegd vind ik dit kijkje in de keuken van de hele kerstorganisatie bijzonder interessant. Na alle magie die we hier tot dusver gezien hebben, had ik verwacht dat jullie meer met magie en minder met computers zouden doen."

"Vroeger ging ook alles met magie", antwoordde de Kerstman, "maar computers zijn soms gewoon handiger, vooral als het gaat om die eindeloze lijsten bijhouden. Voor die saaie klus zijn maar weinig elfen te porren, maar met computers gaat alles doorgaans prima. Behalve nu eventjes, dan."

"Nu dan, ter zake. Straks krijgen jullie een uitgebreide rondleiding door de stad en de speelgoedfabrieken, maar eerst zal ik de algemene situatie uit de doeken doen". De Kerstman ging er goed voor zitten en begon. "Een paar maanden geleden is die sterrenpoort geopend om het verkeer van en naar aarde makkelijker te maken. Lieden van jullie georganiseerde misdaad maken daar misbruik van om mijn elfen te ontvoeren. Omdat de natuurwetten op aarde anders werken dan hier op Kerstania, zitten mijn elfen bij jullie vast in hun kristallijne vorm: de sterrendiamant. Sterrendiamanten worden volop verhandeld bij jullie. Dat kan natuurlijk niet want elfen hebben ook gewoon rechten, en gelukkig vonden de autoriteiten aan jullie kant van de poort hetzelfde. Daar hebben wij Silmana en zijn team van undercover agenten aan te danken. Als we het voor elkaar kunnen krijgen dat alle sterrendiamanten terug naar Kerstania komen, hebben de elfen hun magie weer terug en daarmee onder andere ook hun vormvrijheid."

"Maar dan moet uiteraard wel de uitstroom gestopt worden", merkte professor Fonda op.

"Precies, precies", antwoordde de Kerstman. "Momenteel zijn we samen met Silmana bezig om een systeem op te zetten waarmee we de misdadigers hetzij hier gevangen kunnen houden, hetzij terug kunnen sturen naar de aarde om daar terecht te worden. Aangezien jullie maar één vorm hebben, en geen magie, hebben onze gebruikelijke straffen geen effect bij jullie, en moeten we iets opzetten wat meer bij jullie past."

"Berechting bij ons kan een probleem vormen", zei Silmana, "want er worden hier weliswaar de nodige morele wetten in onze ogen overduidelijk geschonden, maar al onze juridische wetten zijn uitsluitend van toepassing op mensen. Een elf verhandelen is net zo legaal als het verkopen van een koe of een paard. We zullen dus moeten bewijzen dat de wezens hier

op hetzelfde niveau zitten als mensen qua bewustzijn, cultuur, organisatievermogen en dergelijke. Dan kunnen ze erkenning krijgen als mens en wordt heel de zaak anders."

"Er zijn zeer beslist een aantal aanwijzingen waar we zonder meer mee aan de slag kunnen", zei professor Fonda overtuigd, "in de aankomsthal bijvoorbeeld, zag ik een serie balies met baliemedewerkers, mensen of althans wezens die formulieren invulden. Allemaal zaken die zonder meer wijzen op een samenleving met een voldoende hoge organisatiegraad om een uitgebreide bureaucratie mogelijk te maken. Daarmee kan ik zonder meer aan de slag. "

"Uitstekend", bromde de Kerstman goedkeurend, "ik zal zorgen dat u begeleiding krijgt van onze organisatie-elfen en onze rechtselfen die u alles kunnen uitleggen over de basis van onze rechtsstaat."

"Wij zouden graag in de gelegenheid zijn om de werking van magie wat beter te bestuderen", zei de jonge van Vliet. "Dat bestaat bij ons niet, en dat is dus voor ons totaal onbekend terrein."

"Genoteerd, ik zal Mirana vragen of ze contact met u opneemt. Zij is één van onze beste leraren en kan u precies vertellen hoe magie in elkaar zit, hoe het werkt en op welke fundamenteën het berust. "

De drie wetenschappers keken elkaar opgetogen aan bij dit aanbod van hulp en ondersteuning. Nu zouden ze zeker hun onderzoek snel en met succes kunnen afronden. Op aarde zouden ze er naam mee maken en ze konden de mensen hier er nog goed mee helpen ook. Dat was nog eens twee vliegen in één klap slaan!

deel 9

Een paar maanden later zaten de drie wetenschappers elkaar aan te kijken boven een kop warme chocolade, terwijl ze het hadden over de uitnodigingen die ze hadden ontvangen van de Kerstman.

Het werk van de drie wetenschappers was erg goed opgeschoten, en dankzij hen en de mensen van Silmana was een week terug in de senaat een serie wetten goedgekeurd die de inwoners van Kerstania erkenden als mensen, waardoor de handel in sterrendiamanten nu echt goed aangepakt kon gaan worden. Professor Fonda was opgewonden: hij was uitgenodigd om het vertrek van de Kerstman bij te wonen, op kerstavond, als hij naar de aarde vertrok om cadeautjes te bezorgen bij alle kinderen. Kodiko en Latoko gingen mee; toen bleek wat sterrendiamanten werkelijk waren, wilde Kodiko er geen sikkepit meer mee te maken hebben en betaalde zelfs mee aan het onderzoek van de professor. Dat zijn naam daarmee mede verbonden was aan de wetenschappelijke onderzoeken en aan de "ontdekking" van Kerstania, had natuurlijk wel veel geholpen. Kodiko had altijd al iets groots op zijn naam willen schrijven.

Dat was toch nog wel onverwacht geweest, peinsde de professor. Hij had eigenlijk niet verwacht dat Kodiko nog iets van een geweten zou hebben, maar kennelijk werkte het toch nog, en stukken beter dan hij en Latoko hadden verwacht. De relatie tussen die twee was sowieso veranderd sinds hun laatste bezoek aan Kerstania: Kodiko behandelde Latoko nu als weer als een geliefde echtgenote. Ergens waren die twee helemaal opnieuw verliefd op elkaar geworden. En dat maakte de professor gelukkig, want zij was toch altijd een beetje de dochter geweest die hij nooit gehad had.

Hij stapte door de sterrenpoort en liep aan de andere kant gauw de trap af om plaats te maken voor zijn reisgenoten. Vrolijk groette hij het gezelschap van de van Vlieten, die even daarvoor overgestoken waren. De oude van Vliet stond te ginnegappen als een jochie van tien, en de professor voelde zich zelf ook weer een klein jochie. Uitgenodigd worden om de Kerstman vanaf de eretribune uit te zwaaien was toch niet niks!

Mirana kwam hen begroeten: "Goedemorgen dames en heren! Zoals u waarschijnlijk wel kunt begrijpen, kan de slee u niet komen ophalen, maar u kunt oversteken naar het hoofdkwartier via een kerstportaal." Vrolijk keuvelend liepen ze achter Mirana aan naar het grote plein, waar een grote magische poort stond waar een hele rij elfen, kabouters, kerstbomen, kerststerren, rendieren en andere wezens vrolijk keuvelend voor stond te wachten. Er waren er velen die de Kerstman wilden uitzwaaien. Ze sloten netjes aan in de rij en een half uurtje later liepen ze in het licht van het noorderlicht naar de eretribunes.

Het was nog ochtend, maar omdat de aarde verdeeld was in tijdzones en de kerstman overall in de kerstnacht langs moest, moest hij nu al vertrekken. Hij zou morgenmiddag weer terug komen. Aan het einde van de startbaan gingen de grote deuren van de hangar open, en onder luid gejuich verschenen de rendieren, die een prachtig opgepoetste slee voorttrokken. De rendieren moesten hard werken, want de zak met pakjes was groot en zwaar. De belletjes aan de slee en het tuig van de rendieren glommen en tinkelden. Alles was precies zoals de kerstverhalen je altijd vertelden.

Latoko keek er naar en zong in zichzelf het oude liedje dat haar moeder altijd voor haar zong: "je kent Dasher en Dancer en Prancer en Vixen. Comet en Cupid en Donner en Blitzen. Maar herinner je je wel het beroemdste rendier van al?". En daar liepen ze gewoon alle negen, zwoegend op gewicht van de slee met pakjes. Het was bijna niet te geloven dat dit allemaal echt gebeurde, en ze was trots dat zij degene was die het balletje aan het rollen had gebracht door haar bezoek aan de professor al die maanden geleden. Verliefd keken Kodiko en zij elkaar aan en ze was weer ontzettend trots op haar man dat hij zo voortvarend de sterrendiamanthandel bestreden had. Hij bleek uiteindelijk toch een goed mens te zijn en ze was erg blij dat de ongewone omstandigheden dat goede mens uiteindelijk boven water getoverd hadden.

Toen even later de Kerstman verscheen, stond ze op en juichte ze uit volle borst mee met alle anderen. Hij zwaaide en lachte, klom in de slee en liet voor de show de zweep in de lucht knallen. Beledigd schudden de rendieren hun hoofden, waarna ze braaf aantrokken en de zware slee onder oorverdovend gejuich de lucht in sleepten. Na nog een rondje boven

het vliegveld verscheen er een magisch portaal in de lucht, waardoor de arrenslee verdween, onderweg naar al die huizen met kinderen die gespannen wachtten op het tinkelen van belletjes en het getrappel van rendierhoeven op het dak.

Terwijl de poort sloot, hoorden de zware stem van de Kerstman lachen en roepen: "HO HO HO! Vrolijk kerstfeest! "

Bestemming: groen

deel 1

Buiten is het donker. Het enige licht komt zoals gewoonlijk van de lavastromen. "Op deze planeet schijnt de zon ook n   t", denk ik mismoedig bij mezelf. Ik stap uit bed en kijk uit het raam. De aarde rommelt en de vurige gloed van lava is duidelijk zichtbaar even verderop. Het wordt weerkaatst tegen de donkere bordeauxrode wolken. Even sta ik te kijken naar de lavarivier. De lava staat hoog vandaag. Kennelijk is de vulkaan is weer eens bezig. Vandaar dat 't zo naar zwavel stinkt en de aarde meer rommelt dan anders. Ik kleed me aan terwijl ik een fijne douche mis. Maar water verspillen aan schoon blijven kan hier nou éénmaal niet. We zijn allang blij dat we überhaupt voldoende hebben om te drinken.

In de loop van de dag zwerf ik doelloos door het huis. Van kelder naar zolder en weer terug sjouw ik rusteloos heen en weer, als een tijger in zijn kooi. Door de vulkaanuitbarsting is het buiten niet te harden zonder hittepak, en de mijne is in reparatie. Ik zit dus vast in dit huis, mijn huis is mijn gevangenis. Ik verveel me, word steeds kwader, schreeuw machteloos tegen de kale onpersoonlijke muren. Waarom ben ik hier neergepoot? Van alle planeten in de Melkweg moest ik hier te werk gesteld worden! Waarom? De uitbarsting duurt nu al de hele dag, zo lang duurt 't anders nooit. Kunnen de rivieren die grote hoeveelheid lava wel verwerken? Wat als ze buiten hun oevers treden?

Ik word bang.

De laatste keer dat ze buiten hun oevers traden, was vijfendertig jaar geleden. Toen moest iedereen hals over kop geëvacueerd worden, en dat deed het bedrijf toentertijd alleen maar omdat de nieuwskanalen met vette koppen zouden berichten over een bedrijf dat zijn eigen werknemers moedwillig liet stikken. Dat was voor mijn tijd, maar ik heb genoeg archieven gezien en genoeg verhalen van oudere collega's gehoord om me goed te kunnen voorstellen hoe dat was.

Ik sta alweer naar buiten te kijken naar de lavarivier. Ik heb toch niets beters te doen en in die leegte is het makkelijk om naar buiten kijkend te staan piekeren. Waarom ben ik ooit hier gaan werken? Het leek zo gunstig toen ik in dienst kwam: gevarieerd werk, mooie beeldhouwwerken maken op mooie plekken. Maar in plaats daarvan zit ik vast in deze hel omdat die verdomde lavakunst nu helemaal hip is.

Misschien had mijn vader gelijk, en had ik een v  k moeten leren. Maar is beeldhouwer dan geen vak?

Ik weet niet wat ik moet, maar ik besef dat ik wat moet, want hier word ik gék. Ik wil zon, en licht, en lucht, en loeiende koeien in groene weiden en klaterende fonteinen en kunnen douchen en mijn kleren kunnen wassen.

Ik wil hier weg!

deel 2

In de loop van de dagen vraag ik me steeds vaker af hoe het zou zijn om gewoon maar ontslag te nemen. Geen vast zitten op deze stomme helse planeet, maar vrij als een vogel in de aardse lucht. Wat mis ik die goede oude aarde! Maar geen baan betekent ook geen salaris, en hoe kom ik dan aan avondeten? Ik stel me voor hoe het is om te bedelen: ergens op een straathoek staan met een bordje "beeldjes voor voedsel" om de nek. Ik ben bang voor dat donkere zwarte gat dat toekomst heet. Maar ik ben ook bang om hier te blijven, en vroeg of laat dood te gaan omdat 't bedrijf 't vertikt om normaal voor zijn werknemers te zorgen. Waarom heb ik eigenlijk geen reservehittepak?

Rond en rond malen mijn gedachten, als een draaimolen op de kermis. Zal ik 't doen of zal ik 't niet doen? Wat vind ik enger: hier blijven in dit uitzichtloze oord of de sprong in het duister wagen in de hoop dat het me naar het licht leidt? Ik zet de magnetron aan voor het avondeten en ga vroeg vergetelheid zoeken in de slaap, die me dromen brengt over zwemmende dolfijnen.

De volgende ochtend brengt een koerier mijn gerepareerde hittepak. Nu kan ik in elk geval weer naar buiten, zit ik niet opgesloten in deze kale, lege gevangenis die ze hier "huis" noemen. Ik pak mijn spullen en ga op weg naar mijn werk bij de lavamijnen. In ieder geval is de wandeling er naartoe mooi; zij het ook wel een pietsie gevaarlijk. Maar zolang je onder de schermen blijft is er meestal niks aan de hand, al klinken de doffe bonken van neervallende stenen op de schermen wel eng soms.

Op het werk ga ik aan de slag met een indoor lavaval. Ik vraag me af waarom mensen dat willen: een huiskamerwaterfonteinje of zo'n Japans miniatuurboompje is toch veel mooier op tafel? Of desnoods een gewone ouderwetse miniatuur waterval, met dat gezellige geklater. En dan met een mooi groot aquarium in hoek, fantaseer ik verder terwijl ik niet meer let op waar ik mee bezig ben.

Vloekend richt ik even later mijn aandacht weer op mijn werk: door mijn onoplettendheid is het hiteschild kapot gegaan. En ik had mijn lavaval nota bene bijna af. De opzichter heeft het gezien en komt tierend verhaal halen. Ik krimp in elkaar terwijl ze roept dat ze zat is van mijn geklungel en dat ik er bij de eerstvolgende fout uit vlieg.

's Avonds zit ik thuis met een glas water naar de kale muren te kijken. Ik vraag me voor de zoveelste keer af waarom we toch geen schilderijen mogen ophangen of snuisterijtjes mogen neerzetten. Niks van jezelf mogen hebben maakt van het huis een kloostercel. Ik kan

niet meer ophouden met klagen, zeuren en mopperen. Vroeger was ik altijd vrolijk, waar is mijn goede humeur gebleven? Ik wil weer kunnen lachen.

Als ik de volgende ochtend opsta, weet ik wat ik enger vind. Ik meld de opzichter dat ik ontslag neem. Ik waag die sprong in het duister.

deel 3

Opgetogen stap ik op de transporter om van de planeet afgestraald te worden. Ik moet terug naar het hoofdkwartier voor de ontslagformaliteiten. Met blijdschap laat ik mijn hittepak achter terwijl ik bedenk dat ik wel een springende dolfin zou willen maken. Van marmer of zo iets koels. Of misschien met een watervormer. Een dolfin van water lijkt me heerlijk.

Op het ruimteschip krijg ik een riante hut toegewezen, die comfortabel is ingericht met koele kleuren. Twee grote schilderijen hangen aan de wand, vast reproducties. Het bedrijf zou nooit geld uitgeven aan een echte Mondriaan. Maar dat maakt me niet meer uit, blij kijk ik om me heen terwijl ik een slok neem van mijn wijn. Wijn nota bene! Wat een luxe om wijn te kunnen drinken in plaats van enkel water! Het welkomsthologram legt uit waar de sportzaal is en waar de bar en het restaurant te vinden zijn.

Wraakzuchtig besluit ik om in restaurant het duurste te gaan eten dat ze hebben want het bedrijf betaalt alles. Dus ook al vind ik het afschuwelijk smaken, ik neem het duurste wat op de kaart staat, ik heb immers wat in te halen, vind ik zelf.

Nu ik zie hoe de hoge pieken zichzelf met luxe omringen terwijl ze ons medewerkers in kale kloostercellen laten huizen, voel ik me gesterkt in mijn besluit om weg te gaan. Hier wil ik niet langer deel van uitmaken. Omdat ik me toch wel heel onbehaaglijk voel als ik naar de toekomst kijk, mijd ik de toekomst voorlopig als de pest. Ik moet er maar op vertrouwen dat het linksom of rechtsom op zijn pootjes terecht komt.

De reis naar de aarde duurt drie week. Ik gebruik de tijd om volop te genieten van alles wat het schip te bieden heeft. Het is bijna een cruiseschip, en zo ben ik een beetje op vakantie. Ik zwem, ga naar de film en naar dansavondjes, eet elke avond luxueuze schotels in het restaurant en spring flink uit de band.

Ik stuur berichten naar kennissen en vrienden van school en krijg al snel een paar uitnodigingen terug om eens bij te praten. Hoe het nu gaat, vragen ze en wat ik nu ga doen. Omdat ik nog geen flauw idee heb wat ik ga doen, antwoord ik in algemene gemeenplaatsen en zeg ik dat ik ga genieten van de vrijheid en op zoek ga naar mijn echte ik en mijn echte passie. Zelfs na meer dan honderdvijftig jaar doet die ouderwetse vroeg-eenentwintigste-eeuwse hippietaal het nog goed, ontdek ik verbaasd.

De laatste avond flirt ik wat met een medepassagier die vanochtend aan boord gekomen is en overstapt op aarde voor de reis naar huis. Ze hebben binnenkort de één of andere

bijzondere familiefeestdag. Bijeenkomst. Dinges. Hijzij komt van een planeet waar ze geen geslachten hebben, ontdek ik na een paar gezamenlijke biertjes aan de bar. Terwijl ik er aan probeer te denken dat ik "het" moet zeggen in plaats van "hij" omdat hij kennelijk beledigend is, luister ik naar wat het vertelt: ze hebben geen geslachten zoals wij. Geen mannen, geen vrouwen. Of ze hebben twee geslachten zo je wil, want ze zijn geslachtloos en toch hermafrodiet. Of zoiets in elk geval. Ik probeer te snappen wat het uitlegt, maar faal jammerlijk omdat ik te veel gedronken heb. Gelukkig kan ik morgenochtend het bier de schuld geven van mijn gebrek aan helderheid vanavond.

deel 4

"Misschien had ik gisteravond toch niet zoveel moeten drinken", denk ik als ik de volgende ochtend met mijn magere bagage op de transporter stap. Ik heb een gigantische kater (na de lavahel ben ik echt niks meer gewend qua drank) en dat zal een fatsoenlijk exitgesprek niet echt meehelpen. Al weet ik nog niet of ik na de lavahel wel een fatsoenlijk exitgesprek wil, ik heb een sterke behoefte om te vloeken, schelden en tieren om alle ongelijkheid, onredelijkheid en uitbuiting waar ik onderdeel van was.

Maar een fatsoenlijk afscheid vergroot wel de kansen om er definitief en voorgoed van af te zijn, dus daar moest ik toch maar mijn best voor doen. Wie weet kan ik zelfs een gunstige referentie lospeuteren.

Ik sta omhoog te kijken naar een gebouw dat zo pompeus en overweldigend is dat het overduidelijk is bedoeld om je héél klein te laten voelen. Maar omdat ik inmiddels weet hoe ze het geld kunnen hebben voor pompeus en overweldigend, ben ik niet meer onder de indruk. Wel sta ik in de foyer even stil bij de prachtige kunstwerkjes van watervormers. Watervormers hebben me altijd getrokken en ik bewonder de flora en fauna van water uitbundig terwijl ik wacht. Ik denk er maar niet over na dat er duidelijk nergens lavakunst te vinden is.

Het gesprek ging verrassend goed. Verbluffend goed zelfs, ze zitten duidelijk erg om lavakunstenaars verlegen. Maar ik ga mooi niet terug en laat de deur van het gebouw met volle tevredenheid voorgoed achter me dicht zoeven. Wel ben ik blij met mijn supergoede referentie, die kan ik mooi van de daken schreeuwen. Ik kijk omhoog en verbaas me over de blauwe kleur van de lucht, het wit van de wolken en de strelende warmte van de zon. Wat zijn die wolken hier schitterend wit! En wat is de lucht zo práchtig blauw!

Doelloos loop ik door de straten van de stad met nog net genoeg geld voor één nacht in luxe. Of een paar nachten in simpele eenvoud en een tijdje wat simpels te eten. Twijfelend loop ik naar het nogal afstands ogende centrale hyperloopstation, terwijl het kind in mij zich verheugt op een ritje met die ouderwetse hyperlooptreintjes.

Uiteindelijk zet ik toch maar koers naar het armere deel van de stad. Het lijkt me toch wel verstandig om zuinig aan te doen. Wie weet kan ik het dan wel een week rekken, en

zodoende goed voor de dag komen bij mijn kennissen. Ik heb de komende dagen drie keer koffie drinken en één lunch staan. Veel meer dan ik verwacht had, iedereen is zogenaamd nieuwsgierig naar mijn verhaal en staat in werkelijkheid te popelen om zijn verhaal aan mij te vertellen.

Na een kamer in een motel geregeld te hebben, koop ik bij een supermarkt een sandwich bij wijze van diner, en even verderop ga ik op een bankje op een plein zitten om te eten. Mensen zijn overal naartoe onderweg aan het forenzen terwijl ik bij de fontein zit te kijken hoe kinderen dolfijntje spelen in het spetterende water.

Heerlijk, dat geklater!

deel 5

Herman heeft een bericht gestuurd: of ik een poosje kom logeren. Ik antwoord dat ik die uitnodiging graag aanneem en bekijk hoe ik het beste daar kan komen. Op school waren we beste vrienden, maar terwijl ik in de lavakunst onder het juk van megacorporaties verzeild ben geraakt, kwam hij in de kleinschalige experimentele kunst terecht en ik moet toegeven dat ik erg nieuwsgierig ben naar wat hij nu doet en welke ideeën en mogelijkheden dat mij zal geven.

Maar eerst moet ik zorgen dat ik bij Herman kom, en aangezien hij twee zonnestelsels verderop woont en vervoer niet goedkoop is, heb ik een probleem. Na veel zoeken blijkt ik een baantje te kunnen krijgen als bartender op een cruiseschip dat die kant op gaat. Omdat ik tijdens mijn opleiding een bijbaantje had als bartender, gaat me dit vast lukken en dus grijp ik deze kans graag aan.

Mijn eerste avond van een week achter de bar blijkt dat dit het schip is dat richting de geslachtloze planeet gaat waarvan ik de naam ben vergeten, want hij zit aan de bar. We begroeten elkaar vrolijk en opgeruimd. Net op tijd denk ik er aan dat hij wil dat ik het zeg in plaats van hij. Ik kan me vaag herinneren dat hij en zij beledigend waren voor ze. Dus zeg ik braaf "het", en negeer het onbehaaglijke gevoel dat ik vreselijk onbeleefd aan het wezen ben." 's Lands wijs, 's lands eer", zei mijn moeder zaliger altijd als ik begon over de rare gewoonten van anderen.

Een week achter de bar op een cruiseschip is leuk maar zwaar. Aangezien de bar pas om twee uur 's nachts dicht gaat en we daarna natuurlijk nog moeten schoonmaken, lig ik niet voor half vijf in de ochtend in mijn bed. En om negen uur moet ik weer present wezen, want om tien uur gaat de bar open en moet alles er tiptop uitzien en natuurlijk moet de koffiepot goed gevuld zijn voor alle passagiers. Gelukkig zijn de passagiers aardig en ik lach en klets

en maak grappen terwijl ik koffie, thee, bier, wijn, martini's en bloody marys inschenk. Deze week lach ik meer dan dan in de drie jaren daarvoor.

Misschien is bartender worden wel een goed idee.

deel 6

Ik straal over naar de planeet en zie dat Herman er is om me van het station af te halen. We begroeten elkaar met klappen op schouders en leuk-je-weer-te-ziens, waarna we naar het parkeerterrein lopen. Herman heeft een heel oud, gammel zwevertje waar hij regelmatig aan moet klussen. Een mooie nieuwe zwever kan er niet af met zijn kleine en onzekere inkomsten.

Onderweg naar zijn huis vertelt hij dat ze het gastenverblijf al helemaal klaar hebben gemaakt voor me. Dat is een voordeel van deze mooie maar schaars bevolkte planeet: grond om op te bouwen kost hier zo goed als niets, waardoor je mooie grote huizen kunt bouwen voor verrassend weinig geld. Het nadeel is natuurlijk dat je hier in een ontzettende uithoek zit, maar dat gold voor de lavahel ook. Van daar komend lijkt het hier voor mij wel het paradijs, en ik kijk mijn ogen uit onderweg. Al dat groen! Al dat water! Kijk, die planten, en bomen, en struiken, en bloemen en alles!

Na een nacht erg goed slapen en een paar dagen doorbrengen met het zien van de weinige sights en in het algemeen tot rust komen, biedt Herman op een ochtend aan om mij een rondleiding te geven op zijn werk, en te laten zien waar ze mee bezig zijn. Hij vertelt over watervormers die ze zo omgebouwd hebben dat ze ook vloeistoffen als ranja, sinaasappelsap en koemelk aankunnen. Dat wil ik natuurlijk wel eens zien!

Op zijn werk aangekomen kijk ik mijn ogen uit naar alles en ik vraag en vraag en mag zelfs van alles proberen. Ik vermaak mezelf prima en betrap mezelf regelmatig op de gedachte dat ik hier wel zou willen werken, in ieder geval een poosje. De mensen zijn aardig en wat ik dat korte poosje aan bedrijfscultuur ervaar bevalt me ook wel.

Ik experimenteer wat met een watervormer en maak iets simpels: een zonnebloem van sinas. Van het onderste blad druppelen sinasdauwdruppels in een bassin zodat mensen een glas sinas kunnen tappen.

Ze zijn enthousiast dat ik dat zo vlot voor elkaar krijg en ik begin aan de waterdolfijn waar ik al zo lang naar verlang. Maar voordat ik er serieus aan kan beginnen, zegt Herman dat ik nog één ding moet zien. "We hebben het mooiste en bijzonderste voor het laatst bewaard", zegt hij, "en aangezien je vorige week onderweg van het transportstation naar huis zo je ogen uitkeek, denk ik dat je dit net als ik erg bijzonder zult vinden, ook al verkeert het nog in het experimentele stadium".

Hij neemt me mee naar een afgesloten zaal. Wat ik daar zie is zo onverwacht dat ik eventjes helemaal niet weet wat ik moet zeggen.

deel 7

Ik zie zo'n japans bonzaiminiatuurboomgeval die in het midden op een verhoging staat. Door een kunstenaar wordt er via een grote machine tegen gezongen, en de boom volgt het gezang. Terwijl ik kijk, zie ik de vorm van een huis ontstaan, muren, dak, ramen, alles. Uiteindelijk staat er een schattig kabouterboomhuisje op het podium.

"Dit is onze nieuwe groenvormer", zegt Herman. "Hij is nog klein, maar we willen een grotere versie maken die ook hele grote bomen aan kan, om zo gebouwen en kunst te kunnen bouwen die volledig harmoniëren met de omringende natuur".

Ik kan alleen maar stilltjes toekijken hoe de boom gewillig groeit naar de gezongen wens van de vormer. En ik kan niet wachten om dit te proberen! Allerlei ideeën borrelen in me op, onrustig schuifelen mijn voeten over de grond, en ik vraag hoe de groenvormer werkt, waarop de kunstenaar aan een lange maar interessante uitleg begint. Ik prent alles zo goed mogelijk in mijn hoofd, het schiet door me heen dat ik dit wel een poosje zou willen doen als werk. Misschien zelfs wel een hele lange poos. Ze hebben gezegd dat ze nog op zoek zijn naar mensen. Zou ik solliciteren? Is dit de kans die ik nodig heb? Het lijkt me waarachtig wel wat. Gedachten en vragen tuimelen zo snel over elkaar heen in mijn hoofd, dat ik alleen maar sprakeloos kan kijken terwijl de kunstenaar uitlegt dat de plant - éénmaal in vorm gegroeid - geen speciale vormer meer nodig heeft om in vorm te blijven, waardoor de prijzen lager kunnen liggen dan ik dacht.

's Avonds zit ik tot laat in de nacht met Herman te praten. Over huizenprijzen, grondprijzen, salaris, tweedehandsjes en wat ik verder zoal kan verwachten in deze uithoek van de melkweg. Ik mag de eerste periode bij Herman en zijn vrouw in het gastenhuis verblijven, tegen kostgeld natuurlijk. Ze kijken blij nadat dat besluit gevallen is; zo breed hebben ze het nou ook weer niet en een extra inkomen is toch wel welkom in dit huishouden. Ik vermoed dat ik best wel een poosje rustig de tijd kan nemen om naar een huisje voor mezelf uit te kijken. Een hele poos.

Slaperig bedenk ik me dat dit misschien wel precies is wat ik nodig heb.

De volgende ochtend solliciteer ik.

Ik word groenvormer.

Hoe de kerstman de kerstman werd

deel 1

Er was eens een Lap. Je weet wel, een bewoner van Lapland. Hij was groot en sterk en had een grote kudde rendieren en een hele mooie baard. Een witte baard, want hij was eigenlijk al best wel een beetje oud. Kris, zo heette de Lap, hield veel van kinderen. Als hij even een moment zijn rendieren niet in de gaten hoefde te houden, was hij altijd aan het houtsnijden en knutselen om leuke cadeautjes te maken voor de kinderen om hem heen.

Kris was goed in dingetjes maken. Hij kon een vogel uit hout snijden die zo echt was dat je elke ochtend controleerde of hij die nacht niet stiekem weggevlogen was. Hij kon een vos maken die je de kriebels gaf als je hem aan keek. En hij kon arrensleeën maken met belletjes die echt klingelden, ondanks dat ze toch gewoon van hout waren. Als Kris één van de kinderen van een cadeautje gaf, lachte hij altijd vrolijk. "HO HO HO, veel plezier er mee kleine!", lachte hij dan.

Vaak wenste hij dat er meer tijd in een dag zat, want hij was dol op kinderen cadeautjes geven. En hij moest naast speelgoed maken voor kinderen ook nog zijn rendieren hoeden, zijn tent opzetten, zijn kleren repareren als die stuk waren en alle gewone dingen doen. Uiteindelijk bleef er op een dag meestal maar weinig tijd over om gezellig bij het vuur te gaan zitten om leuke dingetjes te maken en aan kinderen cadeau te geven.

Dik ingepakt tegen de kou stond Kris die ochtend te mopperen. Het was echt zo'n ochtend dat alles verkeerd ging: er zat een scheur in zijn tent, hij was zijn muts kwijt en zijn lievelingsrendier was verkouden. Bezorgd keek hij het dier aan. "Je wordt toch wel beter, Rudolf, ouwe jongen?", zei Kris terwijl hij het dier over de kop aaide. Het rendier zei niets, keek alleen sip terug vanonder zijn grote gewei. Kris pakte zijn spullen in en vertrok, achter zijn rendieren aan. Toen hij omkeek, zag hij aan de horizon een ongewoon heldere ster aan de donkere winterhemel.

deel 2

Oké, dit was niet goed. Helemaal niet goed. Waar was de rest van de kudde gebleven? Alleen zijn negen lievelingen liepen nog achter hem aan, en Rudolf zag er nu echt helemáál niet goed uit, zijn neus was helemaal rood en hij moest steeds niezen. Kris maakte zich erge zorgen, hoe moest hij in leven blijven zonder rendieren? En zonder Rudolf?

Want wat was er nu eigenlijk mis met hem? Hij hield van Rudolf, het dier was al zo lang bij Kris dat die zichzelf helemaal niet meer voor kon stellen zonder Rudolf. Rudolf wist altijd de

weg terug naar de kudde en naar de stam. Kris was daar in de loop der jaren zó op gaan vertrouwen, dat hij dat zelf een beetje verleerd was. En nu Rudolf ziek was, merkte je dat meteen, want hij was prompt verdwaald.

Kris keek om zich heen. Ja, hij was inderdaad verdwaald. Gompie wat was het donker. En koud. Hij keek omhoog, maar het was bewolkt dus hij kon ook niet aan de sterren zien welke kant hij op moest. Misschien moest hij morgen maar verder zoeken, want als hij nu geen vuur maakte zou hij vannacht bevriezen, en wie zou er dan voor zijn rendieren zorgen? Het werd hoog tijd om hout te gaan sprokkelen en een mooie beschutte plek te zoeken, dacht hij bibberend.

Verder sjokkend vond hij een mooie open plek. Beschut door de bomen zodat hij niet zoveel last had van akelig koude wind, maar hij kon er wel mooi een vuurtje stoken dat hem en zijn negen overgebleven rendieren 's nachts warm zou houden. Zijn rendieren krulden zich tegen hem en elkaar aan voor de warmte, en moe als hij was sliep hij al gauw in. Het laatste wat hij zag voordat hij in slaap viel, was een glimp van een ongewoon heldere ster tussen de voortjagende wolken aan de donkere winterhemel.

deel 3

Hij droomde. Hij moest wel dromen. Tenminste, dat zei zijn verstand hem, want hij wist zeker dat dit niet echt kon zijn. Hij lag vast diep in slaap bij zijn vuurtje, met zijn rendieren om hem heen.

Om zich heen kijkend zag hij dat hij niet meer was waar hij in slaap gevallen was. Hier was het licht, en warm, en er lag geen sneeuw en er waren geen hoge dennenbomen en geen vuurtje waar hij bij warm zat te wezen. Hij keek om en zag zijn negen rendieren. Dat stelde hem weer een beetje gerust, in ieder geval was alles goed met hen. Hij aaide Rudolf over de kop. Het dier zag er zowaar weer wat beter uit, al was zijn neus beslist nog niet normaal, zo rood. Kris keek nog eens naar die neus: het leek haast wel of die neus licht gaf! Dat was wel heel erg vreemd. Maar in ieder geval zat er verbetering in de situatie, dus misschien kwam alles toch nog goed. Hij rechtte de rug en begon te lopen. Verderop scheen een mooi helder licht. Daar was misschien iemand die hem kon vertellen waar ze waren.

Uren later hield hij even stil. Het licht kwam maar akelig langzaam dichterbij. Hij had niet verwacht dat het zo ver zou zijn. Zijn maag begon te knorren en ook de rendieren speurden verbeten de grond af naar iets eetbaars. Maar er was niets. Wat was dit voor een rare plek, waar dingen zoveel dichterbij leken dan ze waren?

Ineens kwam het licht hun kant op, bleef voor hen even stil in de lucht hangen en veranderde toen in een elf. Verbaasd deed Kris een stap achteruit, dat was wel het laatste dat hij verwacht had. Hij dacht altijd dat elfen maar sprookjes waren, bedacht om kinderen te plezieren. Maar hier stond er nu zo'n nijver persoontje voor hem. Dit was vast inderdaad een droom, dacht hij.

"Kris, jij bent uitgekozen!", zei de elf gewichtig.

"Uitgekozen?", zei Kris toen hij van zijn verbazing bekomen was, "waarvoor wel niet?"

De elf toverde een paar stoelen tevoorschijn en een tafel met een grote schaal koekjes en sandwiches erop met een groot glas melk er naast. Omkijkend naar de verontwaardigd snuivende rendieren toverde hij ook een smakelijk weijtje. Tevreden begonnen de rendieren te eten.

"Laten we eerst zorgen dat jullie wat te eten krijgen", zei de elf. "Die magen van jullie kun je tien kilometer verderop nog horen rammelen!" Even werd er niks gezegd terwijl Kris hongerig de hele schaal wegwerkte.

Uiteindelijk leunde hij verzadigd achterover en keek even om naar de rendieren, die zich nu prima op hun gemak leken te voelen. Dat stelde Kris helemaal gerust; zijn rendieren voelden altijd precies aan wanneer het goed was en wanneer niet. "Zo", zei Kris, "dat smaakte. Bedankt."

De elf aankijkend ging hij geduldig zitten wachten op uitleg.

deel 4

"Jij houdt veel van kinderen", zei de elf, "en wij ook. Jij vindt het leuk om cadeautjes te geven aan de kinderen, en wij ook.". De elf stelde zich voor als Bernard de Hoofd-Elf, en legde uit dat ze met alle elfen een groot plan hadden bedacht om alle kinderen op de wereld cadeautjes te geven. In één nacht, nog wel. En dat ze een mens nodig hadden om te bepalen wat mensenkinderen graag wilden krijgen. En ook om de cadeautjes rond te brengen hadden ze een mens nodig. Elfen waren daar toch net even te klein voor.

"In één nacht? Dat kan toch nooit?", zei Kris verbaasd. "Daar is de wereld veel te groot voor!".

"Nee hoor, met elfenmagie kan het wel," zei Bernard. "En we zullen het jou ook leren! We hebben een hele grote fabriek gebouwd op de Noordpool waar we allemaal mooie speelgoed voor de kinderen willen gaan maken, maar we hebben jou nodig om te weten wat we precies maken moeten, en voor wie. En ook kunnen wij niet de cadeautjes bezorgen. Daar hebben we ook jouw hulp voor nodig."

"Nounou, dat is me nogal wat. En mijn vrouw dan? Die laat ik niet zomaar in de steek hoor, net als mijn rendieren!".

"Jouw vrouw komt gewoon mee en je rendieren komen ook, we hebben een mooi huis gebouwd voor jullie waar jullie wonen kunnen en waar je kunt bedenken wat voor speelgoed

we allemaal gaan maken voor de kinderen. Er is een mooie stal en een wei voor je rendieren.

We kunnen alles nu gaan bekijken als je wilt, en dan kunnen we ook de ceremonie uitvoeren die jou onze elfenmagie geeft."

Bij het idee van magie sputterde Kris nog wel even tegen: "hoho, magie, daar weet ik niks van. Wat moet ik daarmee? Kan ik dat dan straks zomaar of zo?"

"Je zult wel wat moeten leren, maar sommige dingen zul je inderdaad gewoon zomaar kunnen na de ceremonie. Bijvoorbeeld weet je vanzelf of een kind braaf of stout geweest is. En je vrouw en jij zullen dan ook nooit meer ouder worden."

Kris dacht een hele lange poos na terwijl hij Rudolf over zijn kop aaide. Het leek hem waarachtig wel wat, alle kinderen cadeautjes mogen geven. Hij werd al ouder, en kon de stam en de rendieren toch minder goed bijhouden dan vroeger. Maar toch. Alles achterlaten? En nooit meer ouder worden? Dat betekende dat hij uiteindelijk alleen zou zijn, omdat al zijn vrienden dood zouden gaan en hij zou doorgaan met leven.

Aan de andere kant zou hij ook een hoop nieuwe vrienden krijgen, dacht hij. Alle elfen zouden zijn vrienden zijn. En zijn vrouw zou er zijn. En de rendieren zouden er zijn. En hij zou al zijn tijd mogen besteden aan het samen met de elfen maken van mooie dingetjes voor de kinderen.

Ja, het leek hem wel wat. Het leek hem ook wel eng, en moeilijk, maar toch leek het hem wel wat.

deel 5

Samen met zijn vrouw stond hij op een bergtop te kijken naar de gigantisch grote gebouwen in de vallei beneden hem. Sjonge wat was dat groot!

"Kijk", wees Bernard, "dat is de speelgoedfabriek, en daarachter is jullie huis en daar rechts is de grote stal met daarachter de weiden voor jouw negen rendieren.". Kris vond het fijn dat zijn rendieren met hem meegekomen waren en samen met hem en zijn vrouw mee zou leven. Die negen waren toch een beetje zijn beste vrienden geweest terwijl hij zijn kudde hoedde.

In een opgewekt humeur gingen Kris en zijn vrouw de daaropvolgende maanden aan de slag met bedenken van welk kind welk cadeau moest krijgen. Wat een werk bleek dat te zijn! Ze verdronken bijna in de eindeloze lijsten met namen. Brave kinderen kregen iets moois, dat was niet zo moeilijk, maar wat moesten ze met stoute kinderen aan? "We kunnen stoute kinderen niet zomaar ook een cadeau geven", zei Kris sip tegen zijn vrouw, "want ze moeten wel leren dat braaf zijn beter is dan stout zijn. "

"Nou, we zouden ze niets kunnen geven, of iets wat niet leuk is", dacht zijn vrouw hardop.

Kris ijsbeerde heen en weer voor de grote kachel terwijl hij hardop liep te piekeren. Iets geven wat niet leuk is, ja, maar wat dan? Toen hij zijn teen stootte aan de kolenkit, wist hij het ineens. "Ik heb het!", riep hij vrolijk uit. "We geven stoute kinderen een kooltje!"

Zo gezegd, zgedaan. Terwijl de Grote Datum (ze hadden afgesproken om het met kerst te doen) snel dichterbij kwam, legden ze met vereende krachten de laatste hand aan alle cadeautjes. Het plan was om bij het vallen van de duisternis op weg te gaan en dan bij het aanbreken van de ochtend klaar te zijn. Het was veel werk, maar Kris had van de elfen een trucje geleerd waardoor hij de tijd langzamer kon laten lopen. Zo zou hij tijd genoeg hebben voor alle kinderen op de wereld.

"Kom dan, Kris, kom dan!", riepen de elfen opgetogen toen de avond aanbrak. "We hebben een verrassing voor je!".

deel 6

Kris werd eerst naar zijn huis gedirigeerd, waar hij ontdekte dat zijn vrouw stiekem samen met een paar elfen gewerkt had aan fijne warme kleren voor de reis. In zijn kamer bleken een mooie rode jas en een rode broek klaar te hangen, beiden lekker warm gevoerd met schapenwol dat er in een brede witte rand onderuit piepte. Daar zou hij het niet gauw koud in krijgen, dacht hij vrolijk.

Hij trok de kleren aan en vond onder zijn stoel een paar mooie zwarte laarzen. Zijn vrouw zette hem een bijpassende rode muts op, waarna hij zichzelf in de spiegel bekeek. "HO HO HO", lachte hij, "wat zie ik er mooi uit!". "Echt kerstige kleuren voor een echt kerstige man, lieverd", zei zijn vrouw. "En zo zal ik ook heten", zei Kris, "voortaan noem ik mezelf de Kerstman!". En jij bent mijn lieve Kerstvrouw.

In zijn mooie nieuwe rode kleren liep de kakelvers benoemde Kerstman achter zijn elfen aan naar de Grote Stal. Achter de stal, in de wei, stonden zijn rendieren voor een prachtige arreslee! En Rudolf stond helemaal vooraan, zag hij. Met lichtgevende rode neus, nog wel. "Fijn, want Rudolf weet tenminste altijd de weg, nu zullen we niet verdwalen en door die neus kunnen we nog zien waar we heen gaan ook", dacht Kris Kerstman. Hij bewonderde de slee. Wat was hij groot! En rood! En mooi! En al die belletjes overal die zo mooi klingelden! Glimlachend gaf hij elk rendier een aai over de kop.

Kris Kerstman klom in de slee en keek even achterom naar de reusachtige zak tjokvol cadeautjes die achter hem in de slee lag. "Vooruit dan, we gaan!"

De rendieren zetten aan, en daar gingen ze lucht in! Hij keek om naar de snel kleiner wordende elfen en wierp een laatste blik op zijn lieve vrouw voordat hij zich richtte op de kinderen die hij mooie cadeautjes zou gaan geven.

De Kerstvrouw en alle elfen keken hem na terwijl ze uit volle borst juichten.

"HO HO HO", hoorden ze terwijl de slee in de verte verdween.

"Vrolijk kerstfeest!"

Karen Koffieboon vertelt

Hoi, ik ben Karen Koffieboon. Ja, koffieboon van de koffie inderdaad. Misschien drink je nu zelf wel een kopje koffie terwijl je dit leest. Jij, de lezer, vroeg me of ik wou vertellen hoe wij koffie worden, en ik heb beloofd om dat te doen.

Nou, hier ben ik dan, om die belofte in te lossen.

We komen van oorsprong uit Afrika, maar toen zeventiende-eeuwers ons ontdekten, reisden we de hele wereld over, van Indonesië tot Brazilië. Mensen vonden koffie zo lekker dat ze ons overal lieten groeien zodat ze overal koffie konden maken. Wij zijn de populairste drank ter wereld, zelfs nog boven het bier waar jullie het altijd over hebben! Mensen hebben ons nodig elke ochtend om "op gang te komen", zoals ze dat zeggen. Wij hebben de cafeïne die ze nodig hebben, en die de mensen oppept als ze duf zijn, moe zijn, of gewoon slecht geslapen hebben. En ook zijn we natuurlijk het bekende "bakkie troost".

Maar terug naar je vraag hoe wij koffie worden. Nou, dat kan ik wel even uitleggen:

We groeien aan een struik als bes, een koffiebes. In de bes zitten we gezellig samen tegen elkaar aan. Daardoor zijn we aan één kant plat en aan de andere kant een bol. Als we rijp zijn, worden we geplukt. Vroeger ging dat met de hand en werden we geplukt als we precies helemaal rijp zijn, maar tegenwoordig worden we vaak door een machine geplukt en plukken ze ons allemaal tegelijk. Ze sorteren ons dan op rijpheid, en halen de buitenkant van de bes weg, zodat alleen wij bonen overblijven. Eigenlijk zijn we dus helemaal geen boon, maar de zaden van de bes. Biologen noemen ons "steenvrucht", net als walnoten, maar de meeste mensen noemen ons gewoon boon. We denken dat dat komt omdat we er wel een beetje als een boon uitzien, zowel gebrand als ongebrand.

Als de buitenkant van de bes, het vruchtvlees eigenlijk, weggehaald is, worden we eerst goed schoon gewassen en daarna gedroogd. We lijken dan wel een beetje op erwten, zo groen. Maar ze kunnen dan nog geen lekkere koffie maken van ons, daarom moeten we eerst nog worden gebrand. Dat branden is wel heel, heel, heel erg warm hoor, maar we

worden er ook heel smakelijk door. En we worden zoals je ons kent en zoals je ons ook wel in de winkel ziet, mooie donkerbruine koffiebonen. Hoe donkerder we zijn, hoe sterker de koffie die we opleveren. Daarom staat op het pak in de winkel vaak of we licht of donker zijn.

Na het branden worden we luchtdicht opgeborgen, zodat we onze smaak niet verliezen. Dat is belangrijk, want zonder genoeg smaak vinden de mensen ons niet lekker meer. Sommige mensen kopen ons als gebrande boon en malen ons thuis, maar vaak ook worden we in de fabriek gemalen en gaan we gemalen en wel een pak in dat helemaal vacuum is. Het is maar goed dat we niet hoeven te ademen, mensen zouden het niet overleven om vacuum verpakt te worden. Maar wij vinden dat prima.

Het pak gaat vanuit het grote magazijn in de vrachtwagen naar de supermarkt, waar vakkenvullers ons in de schappen zetten. Dan kopen jullie ons, doen een paar schepjes gemalen koffieboon in je koffiezetapparaat en dan worden wij een kopje koffie.

En zo verandert een koffieboon in een kopje koffie!

Er valt over koffie nog veel meer te vertellen, bijvoorbeeld over koffiestruiken en over hoe wij via Arabië naar de westerse landen gekomen zijn. Over al die verschillende soorten van zetten die je hebt, van heel ouderwets opschenken via een iets minder ouderwetse percolator en een degelijk snelfilterkoffieapparaat naar de moderne koffiepads- en koffiecupsmachines. Sinds kort heb je zelfs een koffiemachine waar je ons ongemalen, in boonvorm, in doet, en de machine maalt dan en zet de koffie voor je. Maar dan wordt mijn verhaal te lang, dus dat vertel ik wel een volgende keer.

Herinneringen van een appel

Ons leven begint als bloem. Zo uiteraard dus ook in mijn geval. Ik was een mooie witte bloem en zat met mijn broertjes en zusjes op een van de langste takken van Moederboom. De mensen vonden ons mooi en kwamen vaak speciaal naar ons kijken. Moederboom en haar zusters zagen er dan ook erg mooi uit, met ons op haar takken.

Er stonden vijf Moederbomen in onze gaard, allemaal vol met bloemen. Mijn hemel, ik heb meer broers en zusters dan ik kan tellen! Om nog maar te zwijgen over alle neefjes en nichten van de andere Moederbomen. Wij zaten bijna op de punt van de langste tak van onze Moederboom, en hadden daarom een erg mooi uitzicht. Naar beneden kijkend zagen we gras, waar koeien overheen liepen en van aten. Naar boven kijkend zagen we de blauwgrijswitte lucht, waar de regen en het zonlicht vandaan komen. Wij bloemen wisten dat we mooi waren en dachten dat het altijd zo zou blijven. Ach ja, die heerlijke jeugd...

Maar het bloemleven duurt niet lang. Ik weet nog hoe mijn zusje geschrokken was toen ze ineens een blaadje kwijt was! Moederboom legde toen uit dat dat ons allemaal overkomt, we beginnen als bloemen, en als we volwassen worden, groeien we uit tot vruchten. Ze is een wijze boom, onze Moederboom. Het vooruitzicht van onze prachtige blaadjes kwijtraken vonden wij bepaald onaangenaam. Nu waren we immers mooi; wie weet wat we zouden worden. Moederboom drukte ons herhaaldelijk op het hart dat we ook weer mooi zouden worden, maar onder elkaar bleven wij bloesems er over fluisteren, terwijl de wind onze blaadjes van ons aftrok en als sneeuw op het gras liet dwarrelen.

Uiteindelijk kwam de dag dat we allen onze blaadjes kwijt waren, wat voelden we ons kaal en onaanzienlijk toen. We hingen maar stilletjes aan onze tak te hangen, de vrolijke drukte van onze bloesemdagen was helemaal weg. Er kwam ook niemand meer naar ons kijken. Alleen de koeien bleven rondlopen op het gras onder ons. Het was een sombere tijd. Langzaamaan echter, merkten wij dat we begonnen te veranderen. We groeiden. We veranderden in groene, kleine bolletjes en we keken wie er het groenst en het rondst was. Terwijl de regen en het zonlicht ons voedden, werden wij steeds groter en zwaarder. Moederboom begon te klagen over ons gewicht, zeggend dat wij een steeds zwaardere last voor haar vormden. Onze tak begon door te buigen, en het zusje dat als eerste haar blaadje kwijtgeraakt was, werd nu ook als eerste geel. Moederboom waarschuwde ons dat we binnenkort onze eigen weg moesten gaan; we zouden geplukt worden door de mensen. Moederboom leerde ons dat wij een taak te vervullen hadden; een taak die zou beginnen als wij geplukt zouden worden.

En inderdaad kwamen de mensen met hoge houten ladders, en ze plukten ons. Bedroefd namen wij afscheid van Moederboom en kwamen wij zij aan zij in een rieten mand terecht. Het was een vreemde gewaarwording, ik had nooit bij mijn zusjes kunnen komen omdat wij nu éénmaal aan de tak vastzaten, en nu lagen wij pardoes bovenop elkaar en door elkaar in

die rieten mand. Mensen kwamen weer naar ons kijken, zeggend dat wij zo mooi rood en geel waren, en dat wij er zo goed uitzagen. Wij werden weer bewonderd en dat deed ons goed!

Nadat vele mensen ons bewonderd hadden en een aantal van mijn zusjes verdwenen waren, werden vijf van ons overgeheveld van de rieten mand naar een donkere boodschappentas, en even later van de boodschappentas naar een mooi mandje op een tafel. En in dat mandje lig ik nu, samen met mijn vier zusjes.

Ik besef dat mijn einde nadert, men zal mij hoogstwaarschijnlijk willen opeten. Moederboom heeft ons hier terdege op voorbereid, opgegeten worden is de natuurlijke loop der dingen. Hoewel ik niet bepaald naar vooruitkijk, weet ik dat het mijn taak is om smakelijk en sappig te zijn en om opgegeten te worden. Moederboom heeft ons goed opgevoed. Ons leven lang hebben wij regen en zonlicht gegeten, en als tegenprestatie dienen wij nu opgegeten te worden. Zo wordt ieder wezen dat eet, op zijn beurt ook weer opgegeten. "Eten en gegeten worden", zei Moederboom daarover, "zo gaat dat bij ons".

Maar als je je tanden in mij zet en proeft hoe smakelijk en sappig ik ben, denk dan nog eens aan Moederboom, en ga bij haar op bezoek om haar te vertellen dat wij ons correct en gewetensvol van onze taak gekweten hebben en dat wij tot het laatst aan Moederboom dachten.

121876

deel 1

Aan het ontbijt zittend, dronk hij met een diepe zucht het laatste restje sinaasappelsap op. Hij keek op de klok en zag dat het tijd was om te gaan. Even dwaalden zijn gedachten af naar vroeger, toen hij nog een naam gehad had. Nu was hij nummer 121876. Hij wist niet eens meer hoe hij ooit geheten had.

Zoals elke ochtend had hij ook vandaag niet heel veel zin, maar wat voor keus had hij? Even later was hij onderweg naar de bushalte. In ieder geval zorgde de Grote Leider voor een fatsoenlijke busdienst, bedacht hij cynisch.

Hij vond zijn bureau, zette de computer aan en toog aan het werk. Langzaam liep de zaal vol met collega's. Verlangend keek hij op de klok, pas over tien minuten kwam het volgende koffie-rantsoen. Vroeger kon hij zelf koffie halen wanneer hij wilde, en had hij zijn eigen cubicle, waar hij foto's van zijn gezin had staan. Nu was het één grote zaal, met achterin de hoek een verdwaalde plant die er nogal troosteloos uitzag. Foto's van je gezin mochten niet. Die hele zaal was één grote grijze troosteloze bende. Op een kleine verhoging zat de opzichter die met een donkere blik streng de zaal in keek. Gauw richtte hij zijn aandacht weer op het scherm voor hem. De aandacht van de opzichter trekken liep onveranderlijk uit op ellende.

"Attentie! 121876!", snerpde het ineens uit de luidsprekers. Geschrokken keek hij op. Dat was zijn nummer! Hij stond op en salueerde naar de beveiligingscamera. "Melden!" werd hem toegesnauwd. Toen was het weer stil, op het dreigende tandengeknars van de opzichter na. Met lood in de schoenen liep 121876 naar voren, langs de opzichter naar het luxueuze kantoor van de districtschef.

Hij wierp een blik naar buiten en zag een vogel voor het raam langsvliegen. Was hij maar die vogel, dacht hij verlangend. Toen klopte hij op de deur.

deel 2

"Binnen", snerpde de stem van de districtschef.

121876 wist dat hij de gedachtenstraler in de aanslag zou hebben. Hij concentreerde zich uit alle macht op het gezicht van de districtschef, dan zou die vermaledijde gedachtenstraler tenminste geen verboden gedachten registreren. Gelukkig registreerden die dingen alleen wat je nú dacht.

Hij opende de deur en stapte naar binnen. Inderdaad had de districtschef een gedachtenstraler in de aanslag, hij hoorde de typische langgerekte piep.

“Bang voor de districtschef, hè?”, vroeg de districtschef met een grimmige grijns terwijl hij op het schermpje van de gedachtenstraler keek.

“Goed zo, jongen! Dat doe je dus in elk geval wel goed.”

“Luister 121876”, begon de chef, “de monitorders hebben klachten over je privé-leven. Je zit maar al thuis te kniezen. Dat hoort niet. Alle mensen in G....-land horen verdorie gelukkig te zijn! Pas dan is het regime van de Grote Leider een succes! “. Er klonk nu duidelijk angst door in de stem van de districtschef. “Eigen schuld, dikke bult”, dacht 121876. De chef was verantwoordelijk voor zijn onderdanen, als 121876 zich niet aanpaste kreeg de chef ook straf. Alleen daarom al had 121876 zin om tegen hem in te gaan. Hij wou de chef wel eens in de gevreesde martelstoel zien. Dat hij zelf ook helse pijn moest lijden in die stoel, had hij er graag voor over.

De stem van de chef drong weer tot hem door: “...dus je moet er meer uitgaan, en zorgen dat je gelukkig bent. En als je dat niet lukt, doe je maar alsof. Want als je binnen drie weken niks veranderd hebt, zullen de monitorders een heropvoedingsplan opstellen voor de hele afdeling hier. En nu terug naar je plek!” Dat laatste zinnetje werd hem venijnig toegebeten. Langzaam en geschokt liep 121876 terug naar zijn bureau. De monitorders bemoeiden zich ermee! De hele afdeling zou gestraft worden! Tersluiks keek hij door de zaal, waar zijn collega's naarstig aan het werk waren. Hij wou niet dat die allemaal in De Stoel terechtwamen. Daar vond hij ze veel te aardig voor.

Het padje op zijn bureau piepte twee keer, en straalde toen een koffie-rantsoen op. “Hè lekker, koffie!”, dacht 121876 bij zichzelf. Terwijl hij aan het werk ging, draaiden zijn gedachten nog eens een rondje rond het gesprek van daarstraks. Hij ging inderdaad weinig uit, nu de straten vergeven waren van gedachtenstralers. Hij haatte die dingen. Zelfs in je eigen hoofd was je niet vrij. Maar nu de hele afdeling zou moeten boeten, moest hij toch maar gaan de komende tijd, al wist hij nog niet waarheen.

deel 3

121876 was met de bus naar het centrum van de stad gegaan. Eigenlijk kwam hij hier nooit meer. Vroeger gingen ze nog wel eens winkelen, maar sinds je de overstraalpaden had, werd alles wat je nodig gehad gewoon van de webshop naar je toe gestraald. Slenterend door de oude straten zag hij dat het er nogal troosteloos uitzag allemaal. De meeste winkels waren weg. Elke etalage was een zwart gat van leegte. Een langgerekte piep klonk boven hem. Hij keek op en zag een gedachtenstraler. Hij zuchtte. Nou ja, in een winkelstraat aan winkels denken was in elk geval logisch, daar konden ze hem toch niet op pakken.

Een eindje verderop begon een ouder en gehavender deel van de stad. Dit stuk was nog zoals het vroeger was, zag hij, nog niet herbouwd. En hier zaten zelfs nog wat echte winkels. Hij bleef een poosje staan voor de etalage van een antiekzaak, kijkend naar iets vaag bekends. Dat had hij eerder gezien, maar wat was dat toch?

“Een mooi stukje antiek is dat, niet?”, klonk onverwachts een stem naast hem. Hij keek om en zag een grijscharige man staan in een donkerbruine regenjas, leunend op een wandelstok. Op de één of andere manier wekte hij een sympathieke indruk.

“Ja, ik probeer me te herinneren waar dat ook alweer voor was”, antwoordde 121876.

“Da’s een biertap”

“Een biertap?”

“Wel eens gehoord van een kroeg?”

Ineens begon het 121876 te dagen. Er kwam een onderdrukte herinnering boven drijven van een lange donkerbruine hoge tafel met daarachter zo’n glimmend geval. Er werd een glas onder gehouden, de hendel werd overgehaald en toen stroomde er vloeistof uit de kraan.

“Een biertje, en doe de kleine jongen maar een ranja!”, hoorde hij zijn vaders stem zeggen. Toen wist hij weer dat dat een bar was, en dat er bier getapt werd.

“Ja, ik weet het weer. Mijn vader ging vroeger vaak naar de kroeg, en ik mocht als kleine jongen soms mee”, zei 121876.

“Een machtig mooie tijd was dat”, zei zijn metgezel.

“Ik zou best wel eens weer in een kroeg willen kijken. Jammer dat ze niet meer bestaan.”

Zijn metgezel wierp een blik op hem. Lang was het stil, de vreemdeling dacht duidelijk diep na. Ineens vroeg hij zachtjes: “Mag ik je wat laten zien? Maar je mag het niet verder vertellen. En je mag er al helemaal niet aan denken bij een gedachtenstraler!”. Overrompeld stemde 121876 toe.

“Oké dan”, zei zijn metgezel, “je moet goed opletten want de volgende keer moet je het alleen kunnen vinden”. 121876 werd door een reeks straatjes geloodst die steeds smaller werden. Uiteindelijk kwamen ze bij een grijze kelderdeur. Door de afbladderende verf was te zien dat het ding ooit donkerrood geweest was. “Je moet één keer lang en twee keer kort bellen. Anders doen ze niet open”, zei zijn metgezel.

De deur ging open, schielijk stapten ze naar binnen en meteen sloeg de deur weer dicht. Een in het groen geklede vrouw ging hen voor door de hal en door nog een deur. “Verboden voor gedachtenstralers”, stond er op de deur. Uiteindelijk kwamen ze uit in een grote ruimte. Verbaasd keek 121876 om zich heen. Er stonden tafeltjes waar mensen aan zaten en aan de ene lange kant was een bar. Een vrolijk rumoer vulde de ruimte. Hij keek nog eens rond. Een échte bar, met échte ouderwetse barkrukken ervoor. Zijn metgezel draaide zich om en stak zijn hand uit. “Ik ben Jan Pietersen”, zei hij.

“Een náám? Maar die zijn verboden, die bestaan niet meer!”, riep 121876 verbaasd uit.

“Hier niet. Hier hebben we gewoon namen, naar de hel met die stomme nummers, die stomme gedachtestralers en die stomme grote leider!”, foeterde Jan.

“En hoe heet jij? Je ziet er oud genoeg uit om nog een naam gekregen te hebben toen je geboren werd”.

121876 stond even met zijn mond vol tanden. Een onderdrukte herinnering kwam bovendrijven, van een vrouw die zich omdraaide en tegen hem zei: “Hé Ruben van Oostergast, hoe is het?”. Een gelukzalig gevoel spoelde door 121876 heen toen hij beseftte dat hij zich net zijn eigen naam herinnerd had. Hij had een náám!

121876 greep Jan zijn uitgestoken hand en zei: “Ik ben Ruben. Ruben van Oostergast.”

deel 4

Ruben nam plaats op een barkruk en vermaakte zich prima met het kijken naar de barmeid, die handig bier aan het tappen was. Hij draaide zich om naar Jan.

“Zeg, hoe komen jullie daar eigenlijk aan? Aan bier nota bene!”

“Nou, dat brouwen we zelf.”

“Goed zeg, ik wist niet dat dat kon”

“We hebben ooit wat boeken kunnen redden uit een bibliotheek voor die knurften van monitorders de boel in de hens staken. Daar zat een boek over bierbrouwen bij.”

Jan wenkte de barmeid.

“Hé Jan”, zei ze vrolijk, “hoe is-tie?”

“Nou goed, Jetta. Kijk, dit is Ruben, een nieuweling.”. Hij wuifde naar opzij, waar Ruben zat.

“Nou, wat een knapperd zeg!”. Jetta keek goedkeurend naar Ruben.

“En wil Ruben ook wat drinken?”, vroeg ze schalks.

“Nou, een biertje graag. Als ik dat kan betalen, ik weet eigenlijk niet hoeveel d'r nog op mijn chip staat.”

Jetta schoot in de lach. “Jeetje jij bent écht nieuw hierzo, is het niet? Hier betalen we niet met chip, dan kunnen de monitorders ons direct traceren! De overheid mag niks van ons weten hoor je, dan komen we allemaal in de heropvoedingskampen terecht.”

“Maar hoe moet ik dan betalen?”

“Deze krijg je van mij”, zei Jetta en zette een groot glas gerstenat voor zijn neus. “Jan legt de rest wel uit.”

Ze hadden lang zitten praten. Jan had alles uitgelegd over de openingstijden, het bierbrouwen (wat Ruben heel erg interessant vond), de wederdiensten en waar je aan moest denken als je in de buurt van gedachtenstralers kwam. Ze deden niet aan geld, in plaats daarvan werd bijgehouden wat je gebruikt had en je betaalde met iets wat ze een wederdienst noemden. Het had wat tijd gekost voordat Ruben dat gesnapt had, maar uiteindelijk had hij door dat je niet betaalde met geld, maar met tijd en en met klusjes doen. In ruil voor gratis drinken moest je helpen met glazen halen, drinken inschenken, schoonmaken, afwassen, repareren en brouwen. En dat alles organiseren, natuurlijk. Ruben had zich direct opgegeven voor brouwen, hij wou dat graag leren!

“En denk er aan, zolang je buiten bent, alleen maar denken aan de Grote Leider! Pas als je thuis de loodgordijnen dicht hebt, ben je weer vrij in je hoofd. Je hébt toch wel loodgordijnen thuis?”, zei Jetta ten afscheid. “Ja, dat gelukkig wel, ik moet er niet aan denken dat ze thuis ook nog in mijn hoofd kijken”, zei Ruben en zwaaide terug.

Hij wandelde de steeg uit en rende naar de bushalte. Hij haalde de bus nog net. Kijkend naar de gedachtenstralers in de bus, dacht hij geconcentreerd aan zijn nummer, 121876, en aan de Grote Leider, zoals hem was uitgelegd. Krachtig onderdrukte hij alle verraderlijke gedachten. Eénmaal thuis deed hij gauw de gordijnen dicht, met een sombere blik op de gedachtenstraler die op zijn raam gericht stond. “Volgen ze me nou?”, flitste het door zijn hoofd.

Gelukkig kwamen die dingen niet door de loodgordijnen heen.

Op de bank hangend liet hij die avond nog even de revue passeren, en voelde zich vrolijker dan hij zich in jaren gevoeld had. Het was bijna net als vroeger geweest, voor de Grote Leider kwam. Hij voelde zich vrijer dan hij zich in jaren gevoeld had. Wat was het gezellig geweest, en wat een toeval dat die Dirk óók zoveel van vogels hield! Ruben had nou al zin om een keer met Dirk mee te gaan om vogels te kijken. Goedgemutst viel hij in slaap.

deel 5

Een jammerende toon klonk door de luidsprekers. 121876 schrok op van zijn werk. Lunchtijd! De pad op zijn bureau bureau piepte twee keer en straalde een kommetje pap op. Fronsend keek hij naar de kom. Hij had een hekel aan pap. “Waarom krijgen we hier ook altijd pap?”, vroeg hij zich sikkeneurig af. Nou ja, niets aan te doen, iets anders kreeg hij toch niet. Het was pap eten of honger hebben.

Gauw pakte hij de kom, zich schuldig voelend over de ongewenste hekel aan pap in zijn hoofd. Daar hadden de monitorders vast van alles over te zeggen als hij betrappt werd want je hoorde alles van Het Regime en van de Grote Leider fantastisch te vinden. De pad piepte nogmaals en straalde een koffie-rantsoen op. In ieder geval kregen ze een bakkie koffie bij de lunch.

Terwijl hij gedachteloos de smakeloze pap at, klikte hij lukraak wat rond op censornet. Een artikel over een gebied dat Lauwersmeer heette, verscheen op zijn scherm. “Het Lauwersmeer is een belangrijk vogelgebied”, las hij. Opgefleurd en geïnteresseerd klikte hij verder, langs de lijst van vogels die er voorkwamen. Hij moest het eens met Dirk de Vogelaar hebben hierover, dacht hij, want daar wou hij wel een keertje heen.

De afgelopen maanden was hij twee keer per week naar De Geheime Kroeg geweest. Het waren gezellige avonden geweest, hij had vaak met Dirk zitten praten. Dirk was onder nummer geboren, en wist alleen dat hij nummer 546237 was. Maar in De Kroeg noemde iedereen hem Dirk de Vogelaar, omdat hij zo graag vogels ging kijken in de weekenden. n Dirk de Vogelaar was apetrots op die naam. Hij had beloofd om 121876 een keer mee te nemen. Bij de laatste brouwdienst had hij honderduit verteld over een gebied dat Loosdrechtse Plassen moest heten, en waar hij geweest was.

Bij de gedachte aan vogels wierp 121876 een blik naar buiten en zag vogels hoog in de lucht. 121876 hield veel van vogels, vaak dacht hij dat zij de enige wezens waren die nog Echt Vrij waren in dit land. Al moest je dat natuurlijk niet denken waar een gedachtenstraler je kon betrappen.

Er klonk weer een jammerende toon uit de luidsprekers. 121876 zette zijn nu lege kom pap op de pad, nam een slok koffie en ging dapper weer aan het werk. Gelukkig kon hij op zijn werk denken waaraan hij maar wou, de enige gedachtenstraler was in het kantoor van de districtschef en dat was ver genoeg weg. Zo’n groot bereik hadden die dingen nou ook weer

niet. Naarstig werkte hij door, want vanavond wou 121876 beslist op tijd klaar zijn met zijn werk. Geen overwerk vanavond, want hij had bardienst! Vanavond zou hij niet aan de bar zitten te kijken naar de wulpse barmeid, vanavond zou hij samen met Wulpse Jetta achter de bar staan en stiekem als een schooljongen in haar décolleté proberen te gluren terwijl zij hem leerde hoe hij een biertje moest tappen en wat een kopstootje was.

“Het is niet moeilijk hoor”, had Jetta gezegd. “Het enige wat je effe moet oefenen is een goed biertje tappen, de rest zit gewoon in flessen om uit te schenken, makkelijk zat. En mocht iemand een cocktail willen, dan stuur je die maar naar mij. Maar dat komt bijna nooit voor.”

Laat kwam hij die avond thuis. De hele avond had hij heen en weer gehold achter de bar met glazen en drinken. Met een grote grijns op zijn gezicht stapte hij de voordeur binnen. Hij had nooit geweten dat drinken inschenken voor mensen zo leuk was! Hij liep naar het raam om de gordijnen dicht te doen, terwijl hij opgetogen fantaseerde over de bar die hij zou openen als het land ooit weer vrij zou zijn. Een langgerekte piep klonk van de gedachtenstraler voor zijn raam. Verschrikt keek hij naar het ding op, om vervolgens met een plotselinge, wilde beweging de loodgordijnen dicht te trekken.

Niet te geloven! Stomme ezel!

Hij schold op zichzelf, hij moest zijn gedachten echt beter onder controle zien te krijgen! Als de monitorders dit nu maar niet gezien hadden! Hij kon niet geloven dat hij zomaar vrij had gedacht waar de gedachtenstralers het konden zien. Zwaar plofte hij in een stoel.

Shitshitshitshitshit, mompelde hij steeds maar weer. Even later keek hij luisterend op. Meteen was hij alert en op zijn hoede. Buiten kwamen zware, dreunende voetstappen dichterbij. Ineens vloog de voordeur open en stond zijn huis vol met mensen in uniform, ieder bewapend met een dodelijke verdwijner.

“Monitorders!”, blafte de voorste. “Dus jij hebt aan vrijheidsplannen lopen denken? Jij hebt het lef om onze Grote Leider af te wijzen? Wij houden je al een poosje in de gaten, 121876! Het moet nu maar eens uit zijn met die ketterse gedachten! Jij gaat naar de heropvoeding!”. Ruw hesen ze hem uit zijn stoel, dwongen zijn handen op zijn rug. Hij voelde de boeien om zijn polsen dichtklikken. Iemand gaf een trap in zijn rug, hij struikelde naar voren, de voordeur uit en de trap af. Onder de blauwe plekken kwam hij op straat. De monitorders waren niet bepaald zachtzinnig met hem.

Buiten was het een drukte van belang, het lawaai van de razzia had heel de buurt naar buiten gelokt. Hij keek rond en zag bezorgde en meelevende gezichten, die prompt in de plooi schoten toen een gedachtenstraler hun kant op zwaaide. De mensen begonnen hem uit te schelden, zodat ze zelf buiten schot zouden blijven. Ze schopten en sloegen naar hem terwijl de monitorders hem hardhandig het wachtende gevangenisbusje in dirigeerden.

Even dacht hij nog aan de vogels die hij die middag had zien vliegen, voordat de betraliede deur achter hem werd dichtgeslagen.

deel 6

Een twinkelend deuntje klonk op schuin boven hem; hij keek op en zag het musje vrolijk kwetterend op de vensterbank zitten. Het diertje had zich - zoals elke dag - door de tralies heen gewurmd en kwam nu zijn dagelijkse kruimeltje brood halen.

121876 koesterde dat musje. Elke dag bewaarde hij een beetje van het grauwe kampbrood voor het diertje. Elke dag kwam het diertje terug, dan zat het eerst - net als nu - een poosje te kwetteren en te kwinkelen op de rand van de grauwe stenen vensterbank, om daarna op de vloer neer te strijken. 121876 voerde hem dan de kruimeltjes brood die hij zorgvuldig bewaard had. Zachtjes fluisterde hij dan lieve woordjes tegen het musje, als was het diertje een geliefde zoon. "Wat is een musje toch een prachtig dier!", dacht hij dan.

Toen het brood van die dag op was, hupte het musje weer op de vensterbank, zat nog even naar 121876 te kijken, wurmde zich door de tralies heen en fladderde even later in de buitenlucht. 121876 sprong op en keek door de tralies naar het kleine vierkantje lucht dat hij kon zien en dat nu blauw was. Kennelijk was het mooi weer, en hij stelde zich voor hoe de zon zou schijnen en hoe hij in de vogelhut verscholen zou zitten, toen de deur van zijn cel met een klap opengesmeten werd. Een tweetal struise monitorders stond in de deuropening, hun verdwijners op zijn borst gericht. "Meekomen!", blafte de grootste. Een huivering trok over zijn ruggegraat toen hij gedwee opstond en de eerste monitorder volgde terwijl de tweede achter hem aan kwam.

Ze brachten hem naar een ruime, lichte, ovale ruimte met een stoel in het midden. Ook in de jaren voordat hij gevangen genomen werd, had 121876 al geleerd deze stoel te vrezen, de gruwelverhalen die de ronde deden over deze stoel waren talrijk. Met een wee en angstig gevoel in zijn maag ging hij op de stoel zitten, waarna direct de arm- en beenkluisters werden vastgezet. Nu kon hij geen kant meer op. Met een blik vol intense haat staarde hij naar de verdwijner waarmee hij bedreigd werd, terwijl de andere monitorder de gedachtenkap op zijn hoofd vastmaakte. "Praten of gemarteld worden?", zei de monitorder tartend in zijn oor. Sinds de uitvinding van de gedachtenkap was martelen nog nooit zo effectief geweest, ze konden je willekeurig welke verhalen en pijn voortoveren door de hersenbeïnvloeding van de gedachtenkap. Vroeg of laat was het onvermijdelijk dat je aan de mensen dacht die je probeerde te beschermen; en als de monitorders op dat moment een gedachtenstraler bij de hand hadden, was het gedaan met Jan, Jetta en Dirk en hun vrienden.

Later werd hij wakker op zijn eigen bed in zijn cel. Vaag herinnerde hij zich nog hoe de monitorders hem half bewusteloos terug naar zijn cel hadden gesleept. Hij deed een poging op te staan en merkte dat zijn hele lijf pijn deed, maar hij moest echt wat drinken hebben. Schor lachte hij; het was hem gelukt om niet aan Jan, Dirk en Jetta te denken en om niet aan de kroeg te denken en aan al die mensen die tegen de regering waren en uit protest elkaar bij de naam noemden in plaats van bij nummer. Hij pakte de waterkan, nam een slok en kromp in elkaar van de pijn toen het vocht zijn gehavende keel passeerde. 121876 had duidelijk een zware sessie achter de rug, hij moest lang en hard geschreeuwd hebben van de pijn om zo'n zere keel te krijgen. Maar na een half jaar gevangenschap was hij inmiddels

wel wat gewend. Achteloos haalde hij zijn schouders op en nam nog een slok. Even keek hij omhoog naar het kleine vierkantje lucht dat hij vanuit zijn tralieraam kon zien. Het was zwart, met een enkele pinkelende ster. In de verte op de gang klonk commotie; er zou wel een nieuwe gevangene binnengebracht worden. “Arme stakker”, dacht 121876 medelijdend.

Voor de tweede maal die dag werd zijn deur opengesmeten en stonden twee monitorders in de deuropening. “Opstaan!”, werd 121876 toegebluft. Monitorders konden ook nooit eens iets normaal zeggen. Zijn pijnlijke lijf gehoorzaamde instinctief zo snel mogelijk aan de monitorders, maar niet snel genoeg want hij werd onzacht overeind gesleurd. Hij voelde hoe zijn armen op zijn rug in kluisters gezet werden en even later verdween de wereld toen zijn hoofd onder het gevangenmasker verdween. Daas vroeg hij zich af waar dit nou allemaal goed voor was. Ach, wat kon het hem ook allemaal schelen, vroeg hij zich af. Alles wat beter dan die martelstoel, zelfs het vuurpeloton, de guillotine en de brandstapel zou hij verwelkomen.

Hij werd de deur uit en de gang op gedirigeerd. Rechtdoor, linksaf, rechtsaf, hij was al gauw de weg kwijt, maar naar de ovale ruimte met de stoel gingen ze kennelijk niet want die weg kende hij inmiddels en die was anders. Even later stootte hij zijn scheenbeen tegen een opstapje, klunzend stapte hij twee tweetjes op en even later werd hij hardhandig op een bak neergezet. Hij hoorde een scherpe klik toen zijn handboeien ergens aan werden vastgemaakt, gevolgd door de harde dreun van een deur en het grommen van een vrachtwagenmotor. Ineens werd 121876 zijn hoofd helder en besepte hij dat hij kennelijk op transport gesteld was.

deel 7

Een hele tijd hoorde hij vervolgens alleen maar de vrachtwagenmotor. Na wat een eeuwigheid leek, hield het geluid op. 121876 spitste zijn oren en hoorde de wind in de bomen ruisen. “Wind in de bomen?”, dacht hij verbaasd. “Waar ben ik??”.

“Rustig maar”, klonk ineens een vrouwelijke stem vlakbij zijn oor. Hij voelde hoe zijn handboeien losgemaakt werden en ineens knipperde hij tegen het felle licht van de volle maan toen zijn masker verwijderd werd. Een gezicht zweefde vaag voor zijn ogen. Het keek vriendelijk. Zijn blik werd scherper en hij zag een vrouw voor hem staan. “Alles goed?”, vroeg ze bezorgd. “Wat kan jou dat schelen?”, vroeg 121876 agressief, “jij bent alleen maar een product van de gedachtenkap en dit is allemaal niet echt!”

“We zijn wel echt, en deze situatie, jouw ontsnapping, is ook echt”, bromde een lagere stem van buiten. “Maar ik kan me voorstellen dat je twijfelt, na zo lang onder de gedachtenkap gezeten te hebben.” Hij stond op en keek om zich heen, zo te zien bevond hij zich in de laadruimte van een vrachtwagen. De deur stond open, hij keek naar buiten en zag twee mensen staan, nog in de monitorderskieren waarin ze hem uit de gevangenis bevrijd hadden. Hij wierp een blik omlaag en zag twee treetjes, de twee treetjes waaraan hij zijn

scheenbeen gestoten had toen hij instapte. “Kom Ruben van Oostergast”, zei de lage stem, “kom naar buiten en kijk om je heen. Je bent vrij.”

“Hé wacht eens even, hoe weet je dat?”, vroeg 121876 verbaasd. “Hoe ik heet, weet niemand, alleen...”

“Gatsakke, jong, je hebt het me zelf verteld!”

De rechtermonitorder trok zijn kap van het hoofd en daar stond Jan. Jan van de Geheime Kroeg met zijn grijze haar maar zonder wandelstok en regenjas. “We doen meer dan alleen een kroegje runnen, jochiel!”. 121876 begon te lachen, nu wist hij dat het echt was. Dit was nou net het enige dat de monitorders niet konden weten, en dus kon het niet uit de gedachtenkap komen en moest het wel echt waar zijn dat hij vrij was. Hij keek om zich heen naar het nachtelijke bos en hoorde in de verte het ruisen van vleugels en de melancholieke roep van een uil.

Even later zat hij achter een kop thee zijn polsen te masseren terwijl hij luisterde naar de uitleg die hem voorgeschoteld werd. Hij was bevrijd en naar een veilighuis gebracht, ver weg op de Veluwe, waar bijna geen gedachtenstralers te vinden waren en nog minder monitorders. Ze legden uit hoe ze hadden ontdekt dat hij gevangen was en waar hij zat, en hoe ze de militaire tak van De Geheime Kroeg hadden ingeschakeld om hem uit de gevangenis te bevrijden. “En nu zit je dus hier”, beëindigde de vrouw haar verhaal. “Je blijft hier een week terwijl we je klaarstomen voor de rol die je moet spelen om het land uit te kunnen komen.”

“Rol? Welke rol? En waar ga ik dan heen?”

“De enige manier om in het buitenland te komen, is vliegen. Je moet dan door een serie zware controles heen, dus je kunt niet als jezelf gaan, en je moet dus uiteraard ook je rol goed kennen. We kunnen het ons niet veroorloven dat je nog eens door de mand valt! En je moet weg, want als je hier blijft, val je zeker nog eens door de mand. Herinner je je nog wat je dacht vlak voor die razzia waarbij ze je opgepakt hebben?”

Gedurende de week werd 121876 overstelpt met oefeningen om zich te leren gedragen en te leren spreken als een rijk en succesvol zakenman. Hij moest van alles uit zijn hoofd leren over zijn fictieve bedrijf en over de producten die hij maakte en verkocht. Details werden hem uit de doeken gedaan: hij zou als zakenman op het vliegtuig stappen naar een eiland ver weg waar hij nog nooit van gehoord had, daar zou hij opgevangen worden en als vrij mens leven. “Als wederdienst verlangen we van je dat je je best doet om daar zo snel mogelijk een nieuw leven op te bouwen, zodat je anderen zoals jij op kunt vangen als die op hun beurt aan het regime ontsnappen”, zei de vrouw streng. “En denk er om dat je je rol perfect speelt!”. Ze zwaaide haar vinger voor zijn neus heen-en-weer.

“Jij gaat ontsnappen jong”, zei Jan vriendelijk. “Stel je dat eens voor, dat je echt vrij zult zijn om te denken wat je wilt...”

deel 8

121876 zat op het trapje van de veranda met brood in zijn schoot en kwetterende vogels om zich heen. Vandaag was het zover, maar voordat hij zich in zijn zakenman-vermomming hees, wou hij eerst nog even rustig de vogeltjes voeren. Om hem heen vochten mussen en merels vrolijk kwetterend om het brood dat hij rond strooide. Zelfs een vogel was niet helemaal vrij, bedacht hij, het moest immers zorgen dat het te eten kreeg en zo.

“Ben je al omgekleed?”, klonk een stem van binnen. 121876 schrok op. “Nee, nog niet, ik zit bij de vogels”, riep hij terug. Iemand grinnikte. “Natuurlijk zit ‘ie weer bij de vogels! Hij is nog erger dan Dirk de Vogelaar.” 121876 stond op, voerde de laatste restjes aan de vogels en liep vervolgens het trapje op naar binnen en liep door naar zijn slaapkamer. Het pak dat hij zou dragen, hing al klaar en hij trok het aan. Eigenlijk zat het best goed, bedacht hij. Maatwerk had toch zo zijn voordelen. Hij bekeek zichzelf nog één laatste keer in de spiegel. Hij was er klaar voor. Hij moest wel.

“En? Zit het goed zo?”, vroeg hij in de huiskamer aan de vrouw die hem naar het vliegveld zou brengen. Ze trok zijn stropdas recht en gaf hem een kus. “Denk eraan dat de mensen op het vliegveld denken dat we getrouwd zijn!”, grijnsde ze. “Vergeet niet dat je mee moet spelen en dat alles van vandaag afhangt.” Ze pakte haar handtasje, trok haar veel te korte rokje recht en gleed soepel achter het stuur van een wachtende luxe uitziende mercedes. Hij volgde haar en plofte neer op de passagiersstoel. De auto zoefde weg terwijl hij checkte of zijn valse paspoort samen met het vliegtuigticket in zijn binnenzak zat. Hij vroeg zich nog steeds af waar dat vandaan kwam, maar ze zouden hem dat nooit vertellen, wist hij inmiddels. “Alleen willen weten wat je echt moet weten”, was het devies. Wat je niet wist, kon je ook niet per ongeluk verraden aan een gedachtenstraler.

Inchecken was zo gepiept, ontdekte hij op het vliegveld. Beveiliging zou langer duren; er stond een hele lange rij voor de enige bodyscanner die in bedrijf was. Hij ging in de lange rij voor de scan staan en hield zijn gedachten zorgvuldig bij de producten die hij zogenaamd zou gaan verkopen en die hij de afgelopen week allemaal uit het hoofd geleerd had. De beveiliging zou gedachtenstralers hebben en de bodyscanner ook, dus moest hij zijn gedachten onder controle hebben. Naast hem babbelde zijn “vrouw” over ditjes en datjes. Langzaam kwam de scanner dichterbij en toen was hij ineens aan de beurt.

“Nou, ik mag niet verder mee”, pruilde zijn vrouw. Ze sloeg haar armen om hem heen en ze namen afscheid met een innige kus. “Tot volgende week, ik zal je missen hoor!”, zei ze nog voordat ze zich omdraaide en weg wankelde op haar onmogelijk hoge hakken. Hij liep door de scan en hoorde de langgerekte piep van een gedachtenstraler. “Alles goed, doorlopen!”, zei de barse stem van de bewaker afgeleid terwijl hij de wiebelende hoge hakken en het ultra-korte rokje reikhalzend nakeek.

Gauw liep 121876 door, weg van die scan. Daar was hij doorheen, de eerste hindernis was genomen. Hij kocht een kopje koffie bij een koffiebar en sjokte toen naar de gate vanwaar zijn vliegtuig zou vertrekken, in gedachten bezig met het samenstellen van zijn zakenmannen-verkooppraatje. Om zich heen kijkend zag hij dat het vliegveld vergeven was van de monitorders en de gedachtenstralers, hij mocht nu beslist niet uit zijn rol vallen!

Uiteindelijk ging de gate open en werden de passagiers geroepen. Hij mocht eerst met zijn eerste-klas-ticket. “Ik ben een succesvol zakenman, natuurlijk mag ik eerst”, zei hij in

gedachten tegen zichzelf. Hij hoorde de bekende langgerekte piep en wachtte rustig af tot de monitorder zijn gedachtenstraler gecontroleerd had. "Goede vlucht meneer!", wenste de steward hem toe toen hij door de monitorder doorgewuifd werd. Met knikkende knieën liep hij het vliegtuig in en nam plaats. Hij wist dat gedachtenstralers in het vliegtuig verboden waren, maar durfde zijn gedachten nog niet ongecontroleerd te laten zwerven. Even later ging de deur van het vliegtuig dicht en kwam het toestel met een schok in beweging. Ogenschijnlijk verveeld maar in werkelijkheid ingespannen en aandachtig luisterde hij naar de stewardess die uitlegde wat ze in noodgevallen moesten doen terwijl het vliegtuig naar de startbaan taxiede. Hij werd steeds nerveuzer en moest steeds meer zijn best doen om blasé te lijken. De zakenman die hij speelde had vast al heel vaak gevlogen, die zou beslist niet nerveus zijn.

De stewardess ging zitten en deed haar veiligheidsriem vast. Even later schrok hij op toen de motoren luid begonnen te brullen, het vliegtuig kwam met een schok in beweging en ging sneller en sneller, en ineens zag hij uit het raampje dat de grond wegviel. Ze waren in de lucht! Hij voelde hoe zijn maag samen met zijn darmen vrolijk een rondje door zijn buik walste en sloot zijn ogen om te doen alsof hij sliep. Hij hoefde het spel nog maar even vol te houden. Hij was er bijna.

Al een hele poos vlogen ze boven water. Hij had gedaan alsof hij sliep en zelfs een poosje echt geslapen, zodat de stewards hem met rust zouden laten. Toen hij wakker was geworden, had hij door zijn wimpers naar buiten zitten kijken. Nu kwam in de verte een kuststrook dichtbij, zo uit de lucht was goed te zien dat het een eiland was. Het vliegtuig was al een poosje geleden begonnen te dalen, het eiland was hun eindbestemming. "Aloha", stond er op een groot gebouw, met "Honolulu International Airport" er onder. Steeds lager gingen ze, en ineens landden ze en direct daarna voelde hij hoe het vliegtuig ineens sterk afremde. Het leek wel alsof de piloot aan de noodrem getrokken had. Al kon dat natuurlijk niet, want een vliegtuig had geen noodrem. Toen het toestel uiteindelijk stilstond en de passagiers er uit mochten, wist hij niet hoe snel hij zijn koffertje moest pakken. Snel door de bagage-reclaim en de douane, en daar stond hij dan buiten! Iets verlaten en hulpzoekerig keek hij om zich heen, hij had geen flauw idee waar hij nu heen moest. Voordat hij rare dingen kon doen, riep een stem vrolijk "Aloha", en kreeg hij een bloemenkrans om zijn nek gehangen. Een veel te blond bloemenmeisje sloeg haar armen om zijn nek en begroette hem onfatsoenlijk uitbundig, terwijl ze in zijn oor fluisterde: "U bent nummer 121876, genaamd Ruben van Oostergast, en ik ben gestuurd om u op te vangen."

Later die dag zat hij op het trapje van de veranda van zijn huisje te kijken naar de ondergaande zon. Zijn eigen, nieuwe huisje. Hij had een huisje, en dan nog wel een strandhuisje! Hij kon het nog maar amper beseffen: het was gelukt! Hier zat hij dan, ver weg van monitorders en gedachtenstralers, uit te kijken over het strand voor zijn eigen kleine huisje, nadenkend over wat er allemaal gebeurd was en plannen makend voor de bar en de vogelopvang die hij zou beginnen. En dat dacht hij allemaal zomaar buiten, op het trapje van de veranda. Geen loodgordijnen die dicht moesten, geen schielijk om je heen kijken omdat een gedachtenstraler je misschien kon betrappen. Hij voelde zichzelf net een vogel in de lucht.

Hij stond op en liep naar de vloedlijn. De branding ruiste hem tegemoet.

Hij spreidde zijn armen en liet de zachte zeewind langs zijn lichaam strijken, zo voelde het bijna net alsof hij een vogel was. Keer op keer schreeuwde hij zo hard hij kon tegen de golven: "Ik Ben Ruben! Ik Heb Een Naam!"

De Mythengang

Hoog in de bergen, waar sneeuw en ijs nooit smelten, leeft de Mythengang. Hij strekt zich uit tussen twee valleien, van een ijzige grot aan de rechterkant via de tunnel door de bergen die hijzelf is, tot een eendere ijzige grot aan de linkerkant. Vaak kijkt hij nieuwsgierig neer op de valleien aan beide kanten, om te zien wat de tweebeeners-mensen aan het doen zijn.

Hij is al zo oud, dat hij moeite moet doen om zich zijn jonge jaren te herinneren. Toen was alles vurig. Zijn moeder, Gaia, liet vulkanen lustig spuwen en lava volop vloeien over haar huid. En de kleine tweebeenwezentjes van wie hij nu zo hield, bestonden toen nog niet.

"Moeder Gaia, vertel eens hoe alles begon", vroeg hij op een dag.

"Wel mijn lieve zoon", zei Moeder Gaia, "het eerste begin heb ik niet zelf meegemaakt, dat was voor ik geboren was. Volgens mijn vader, Vader Sol, was er in het begin een gaswolk. Dat waren de resten van een oude, gestorven ster. Uit die wolk is Vader Sol geboren, en mijn broers en zusters en ik ook. Het begin was heftig. Op een dag raakte een van mijn broeders de controle kwijt, en vloog uit de bocht, recht op mij af. We botsten keihard tegen elkaar, en er vloog een hoop van mij weg de ruimte in. Het heeft lang geduurd voordat ik over die schrik heen was, maar toen uit de brokstukken broeder Maan geboren werd, was ik toch wel gelukkig met Maan.

Later, toen mijn buitenkant vaste rots geworden was, voelde ik iets hoog in de hoogste bergen. Iets bijzonders. Ik concentreerde me op dat vonkje, voedde het. En toen werd jij geboren, mijn zoon."

Zijn eerste herinnering was de rots om hem heen, en het witte spul dat er op lag. IJs noemde Moeder het. Aan zijn beide kanten lagen diepe valleien, en nieuwsgierig keek hij neer op het groene spul daar beneden. Met het verstrijken der seizoenen zag hij hoe het ijs smolt, en als reactie daarop kwamen er allemaal kleurige plekjes op het groene spul. Piepkleine levensvonkjes zwermde er tussen door. Dat waren bloemen en bijen, wist hij nu. Zijn herinneringen sprongen naar een ander punt in de tijd en glimlachend dacht hij terug aan de dieren die gekomen waren. Ze waren steeds groter geworden, totdat het bijna zelf wel lopende bergen leken. En toen waren ze ineens weg, en bleven de kleine dieren over. Weer vroeg hij zich af wat er toen toch gebeurd was, maar hij wist inmiddels wel dat Moeder Gaia daar niet over wou praten. "Hou je liever bezig met die tweevoeters die in jouw valleien zijn aangekomen", zei ze dan.

Dus begon hij de tweebeeners te observeren.

Hij had al gauw door, dat ze van de andere vallei niets wisten. De bergen waren zó hoog, dat er bijna nooit iemand van de ene kant naar de andere kant reisde. Hij wist dat ze door hem heen konden trekken, maar op de één of andere manier deden ze dat nooit. Ze waren bang voor hem. Misschien vonden de tweebeeners het ook wel te koud. Ze bleven altijd onder de groen-grens. Hij keek in de verte. De vallei aan zijn linkerkant kwam uit op een grote vlakte, met grote bouwsels er op. Er woonden een hoop mensen bij elkaar op een

plek. Veel te veel, dacht hij, maar de mensen leken het prettig te vinden om met zo veel op een plek te zijn. "Ach", dacht hij toegeeflijk, "ze zijn ook immers zó klein!"

Aan zijn rechterkant ging het heel anders, de vallei bestond uit op bossen en velden. Er trokken groepen mensen doorheen, die nooit erg lang op één plek bleven. Ze bouwden dan kleine huisjes van hout, en braken die weer af als ze verder trokken. Het verbaasde hem wel, want de mensen aan de linkerkant bouwden zulke grote gebouwen, terwijl de mensen aan de rechterkant bleven jagen, planten verzamelen en hun kleine, tijdelijke houten huisjes bleven bouwen. Zo'n groot verschil!

Hij wist nog dat een van de houten-huisjes-mensen de bergen introk. Een vrouwelijk exemplaar, zag hij. Het was hem een raadsel waarom de vrouwtjes er zo anders uit moesten zien. Moeder Gaia en haar broeders en zusters leken eigenlijk allemaal wel op elkaar: rond, als een bol, en ze draaiden allemaal in hun eigen baan om de grote,lichtschenkende Grootvader Sol. Maar bij de kleine wezens waren vrouw en man duidelijk gescheiden. En bij de tweebeen-mens was dat het duidelijkst. Vooral bij de mensen aan de rechterkant. Het was hem al vaak opgevallen dat de vrouwtjes daar ondergeschikt waren aan de mannetjes. De vrouwtjes werd vaak pijn gedaan als ze niet snel genoeg deden wat de mannetjes wilden. Geen wonder dat dat éne vrouwtje ontsnapt was.

Hij zag dat ze achtervolgd werd, en dat zat hem niet lekker. Dat was de eerste keer dat hij besloot om in te grijpen, en hij trok het vrouwtje met een gedachte naar zich toe. Als ze door hem heen naar de andere kant kon vluchten, zou ze goed terechtkomen, dacht hij. Hoe dichterbij ze kwam, hoe beter ze zich voelde. Hij was verbaasd dat hij de gevoelens in deze kleine tweebeners zo makkelijk kon manipuleren. Hij moest toch eens uitzoeken hoe dat kon. Hij schonk het vrouwtje vrije doorgang naar de andere vallei, en keek toen kwaad naar de achtervolgende mannetjes. Hij zag hoe bang ze werden toen hij echt kwaad op ze werd. "Net goed", dacht hij. "Wees maar flink bang". Hij schudde flink wat stenen uit de bergwand los en liet die in een machtige aardverschuiving naar beneden tuimelen. Dat zou hen vast wel duidelijk maken dat ze niet verder mochten.

Toen hij zag dat de achtervolgende mannetjes gillend rechtsomkeert maakten, keek hij weer naar het vrouwtje. Ze was uitgeput van het rennen. Hij streelde haar met een gedachte en riep met een ingeving de grote-witte-gebouwen-mensen aan de andere kant naar zich toe. Die zouden goed voor haar zorgen. Daar zorgde hij wel voor.